

VSEBINA 2. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

Povzetek osnutka družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981 – 1985

UVODNA BESEDA DELEGATOM

Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Murska Sobota daje v javno razpravo osnutek (povzetek) družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985. Zaradi obsežnosti osnutka družbenega plana občine, ki obsega okoli 300 strani je bil pripravljen ta povzetek. Po en izvod osnutka (kompleta materiala) družbenega plana občine je bil v preteklem tednu že poslan vsem organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim in samoupravnim interesnim skupnostim v občini. Ker je v povzetku podana le skrajšana vsebina osnutka plana, se je pri poglobljenih razpravah potrebno posluževati kompleta osnutka družbenega plana.

V skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije vsebuje osnutek družbenega plana občine ekonomski, socialni in prostorski vidik planiranja. Ekonomski in socialni vidik družbenega plana je pripravila služba za družbeno planiranje pri komiteju za družbeno planiranje občine,

prostorski vidik pa Zavod za ekonomiko in urbanizem M. Sobota.

Osnutek družbenega plana občine je izdelan na osnovi dogovora o temeljih družbenega plana občine, temeljev planov organizacij združenega dela in samoupravnih sporazumov o temeljih plana SIS za obdobje 1981—1985.

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine bodo o osnutku družbenega plana občine razpravljali na seji 13. 2. 1981.

Vse pripombe z javne razprave je treba do 5. marca 1981 posredovati na komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Murska Sobota.

Izvršni svet skupščine občine bo razpravljal o vseh prejetih pripombah in na osnovi teh pripravil predlog družbenega plana občine ter ga koncem marca letos predložil v sprejem Skupščini občine Murska Sobota.

POVZETEK OSNUTKA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE MURSKA SOBOTA ZA OBDOBJE 1981 – 1985

UVOD

Osnutek družbenega plana razvoja občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 je dokument, ki naj v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samouprav-

nihi interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in drugih skupnostih v občini omogoči razpravo, dogovarjanje, usklajevanje in sprejemanje usmeritev in nalog o družbenoekonomskem razvoju občine do leta 1985.

Družbeni plan občine predstavlja najširši dogovor delovnih ljudi in občanov, organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in skupščine občine o skupni razvojni politiki občine v letih 1981—1985. Z družbenim planom občine se usklajujejo materialni in družbenoekonomski odnosi pri uresničevanju ekonomskih, socialnih, prostorskih in drugih potreb delavcev, delovnih ljudi in občanov. Osnovna naloga družbenega plana je usklajevanje materialnih razmer in s tem zagotavljanje dinamičnega ter skladnega družbenoekonomskega razvoja o pogojih ekonomskih odnosov socialističnega samoupravljanja.

To so:

— predvidena melioracijska površina na območju najdišča naravnih znamenitosti (narcise) pri Cankovi.

— Najožji varstveni pas predvidenega vodnega zajetja pri Krajini in predvidene melioracijske površine na območju naselij Gederovci, Skakovci, Kupšinci.

— Zazidalni okoliš za industrijsko cono v Murski Soboti in predvidene melioracije.

— Območje športnega letališča Murska Sobota in predvidene melioracijske površine.

V fazi obravnave tega osnutka bo potrebno izoblikovati stališča glede omenjenih konfliktov v izrabi prostora in predlagati ustrezne rešitve ter se pri različnih rabah površin, ki se izključujejo odločiti za eno izmed možnosti.

SKLADNEJŠI RAZVOJ OBČINE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V obdobju 1981 do 1985 se bo nadaljevala politika skladnejšega razvoja občine kot celote in pospeševal razvoj tistih območij, ki so v stopnji razvitosti pomembneje zaostajali. To bo doseženo s pospešitvijo gospodarskega razvoja teh območij z večjim vlaganjem v razširitev in modernizacijo obstoječih ter gradnjo novih industrijskih objektov, modernizacijo in pospeševanjem kmetijske dejavnosti, razvoja turizma in drobnega gospodarstva na osnovi dohodkovnega povezovanja in raznih oblik povezovanja med organizacijami združenega dela iz razvitejših območij in iz občine. Posebna pozornost bo namenjena razvoju prometno infrastrukture za kar bodo tudi združevana sredstva na osnovi solidarnosti in vzajemnosti.

Razvoj krajevnih skupnosti v občini bo temeljil na izvajanju dogovorjenih usklajenih in sprejetih nalog v samoupravnih sporazumih in planih krajevnih skupnosti za obdobje 1981—1985.

Za realizacijo načrtovanih nalog v krajevnih skupnostih se bodo združevala sredstva iz naslednjih virov:

— krajevnega samopriskpevka občanov in delovnih ljudi v krajevnih skupnosti,

— z združevanjem sredstev organizacij združenega dela v višini 0,40 % od doseženega dohodka, ugotovljenega z zaključnim računom za preteklo leto. 60 % tako združenih sredstev bo namenjenih neposredno krajevnim skupnostim v katerih bo napredovali delavci organizacije, 40 % pa za financiranje programov in pospeševanje razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti oz. območij krajevnih skupnosti v občini;

— z neposrednim združevanjem sredstev temeljnih organizacij in samoupravnih skupnosti;

— sredstev proračuna občine za funkcionalne potrebe;

— sredstva, ki jih bo od svojih dohodkov (turistične takse, takse na traktorje) odstopila občina in

— lastnih virov in drugih prihodkov krajevnih skupnosti.

V pospeševanje razvoja krajevnih skupnosti se bo vključila tudi ZSMS z organiziranjem mladinskih delovnih akcij.

DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA

Poglabljanje socialistične samoupravne demokracije, na osnovi nadaljnega dograjevanja delegatskih razmerij, zahteva oblikovanje celovitega družbenega sistema informiranja. S tem, da zagotavlja pravočasne, popolne, resnične in razumljive informacije, omogoča informacijski sistem poglabljanje in dograjevanje odločilne vloge delovnega človeka in občana. Da bo ta cilj dosežen, bodo delovni ljudje in občani občine Murska Sobota kot temeljni subjekti družbenega sistema informiranja težili k oblikovanju takšnega sistema.

Osnovni pogoj za uveljavljanje interesov delovnih ljudi in občanov je nadaljnje podružbljanje informacijske dejavnosti. Od tega tudi zavisi uspešnost bodočih prizadevanj za posodabljanje načinov in metod zbiranja, urejanja in izkazovanja informacij iz podatkov ter trajno, kvalitetno povezovanje in usklajevanje vseh subjektov, ki opravljajo to dejavnost. S tem se bo dosegla smotrna delitev dela in poraba sredstev, ki bodo namenjena za informacijsko dejavnost v tem srednjeročnem obdobju.

MEDOBČINSKO SODELOVANJE

V okviru medobčinskega sodelovanja se bo občina in nosilci planiranja v občini v večji meri povezovali in sodelovali z obci-

nami in nosilci planiranja v pomurski regiji za usklajen in pospešen družbenoekonomski razvoj regije. Načrtovali in usklajevali bomo skupne interese na področju razvoja industrije kmetijstva in agroživilstva, turizma in gostinstva, bančništva, gospodarske infrastrukture, usmerjenega izobraževanja, zdravstva, časopisne in radijske dejavnosti, splošnega ljudskega odpora ter delovanja regijskih ustanov. Pri tem se bomo zavzemali in vzpodbujali razvoj tistih dejavnosti v posamezni občini regije, ki imajo glede na naravne pogoje, surovinsko osnovo, strokovni kader, tradicijo in druge pogoje največje možnosti razvoja.

Zavzemali se bomo za izvajanje nalog iz dogovora o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja v letih 1981—1985.

Za realizacijo načrtovanih skupnih nalog bomo v regiji združevali sredstva in se zavzemali za njihovo realizacijo v skladu z usmeritvami dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

Občina Murska Sobota in Lendava bosta sodelovali na uresničevanju skupnih nalog, ki prispevajo k razvoju kulture, narodnosti, vzgoje in izobraževanja ter obveščanja pripadnikov madžarske narodnosti.

SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

V skladu s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov, plani in obrambnimi načrti organizacij združenega dela in skupnosti v občini bo potekal razvoj aktivnosti za uresničevanje zasnove SLO in DS v sistemu socialističnega samoupravljanja. Ustvrjanje politične in akcijske enotnosti in solidarnosti delovnih ljudi in občanov bo osnovna naloga pri nenehni krepitvi varnosti in obrambne moči države.

V ta namen bo potekalo usposabljanje in opremljanje delovnih ljudi in občanov za vodenje oboroženega boja ter za izvajanje drugih aktivnosti v TOZD, KS, SIS ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnosti v občini.

Za širjenje materialne osnove delovanja SLO bodo skrbele OZD, samoupravne organizacije in krajevnih skupnosti.

Sredstva za delovanje in razvoj ljudske obrambe in družbene samozaščite bodo združevali delavci v TOZD in delovnih skupnostih združenega dela, delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov ter delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno opravljajo poklicno dejavnost in se jim z zakonom o davkih občanov ugotavlja dohodek. Ustrezna višina sredstev bo zagotovljena tudi iz proračuna občine. Za potrebe SLO in DS bo porabljeno 0,5 % narodnega dohodka občine.

URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE

Delovni ljudje in občani bodo politiko, cilje in naloge, ki jih sprejemajo z družbenim planom razvoja občine za obdobje 1981—1985 uresničevali z realizacijo zastavljenih nalog v planih temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih skupnostih.

Temeljna oblika določanja skupnih interesov v družbenem planu občine so samoupravni sporazumi in dogovor o temeljnih družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 s katerim so temeljne in druge organizacije združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in druge skupnosti prevzele obveznosti za izvajanje in uresničevanje skupno dogovorjenih ciljev in nalog o družbenoekonomskem razvoju občine do leta 1985. Tako so obveznosti iz samoupravnih sporazumov in družbenega dogovora osnova za izpolnjevanje družbenega plana občine in uresničitev skupnih interesov.

Vsi nosilci samoupravnega planiranja, skupščina občine in izvršni svet občine se ob sodelovanju družbenopolitičnih organizacij obvezujejo, da se naloge in obveznosti iz dogovora o temeljnih družbenega plana in družbenega plana razvoja občine v letih 1981—1985 izvajajo in konkretizirajo v procesu kontinuiranega planiranja z letnimi programi v skladu s tekočo ekonomsko politiko.

Izvršni svet skupščine občine je dolžan tekoče spremljati uresničevanje tega družbenega plana ter skupščini občine poročati o uresničevanju družbenega plana ter skupščini poročati o uresničevanju zastavljenih ciljev in nalog ter po potrebi predlagati morebitne dopolnitve ali spremembe, ki bi prispevale k doslednemu uresničevanju zastavljenih ciljev in nalog.

GLOBALNA OCENA DOSEDANJEGA RAZVOJA OBČINE

Na področju uveljavljanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov so bili doseženi vidni premiki predvsem pri uveljavljanju zakona o združenem delu. Delovni ljudje in občani so si v skladu z zakonom ustvarili pogoje za neposredno in enakopravno odločanje o pogojih in rezultatih svojega dela za pokrivanje osebnih, skupnih in splošnih potreb. Ugotavlja se, da še vedno ni povsem zaživel delegatski sistem v katerega se organizacije združenega dela premalo intenzivno vključujejo. Prepočasni se uveljavljajo tudi dohodkovni odnosi in združevanje sredstev na osnovi dohodka, med organizacijami pa prevladujejo kreditni in pogodbeni odnosi.

V letih 1976—1980 je v občini naraščal družbeni proizvod povprečno letno za 8,4 %, industrijska proizvodnja 7,7 %, kmetijska proizvodnja 3,6 %, zaposlenost 5,7 %, izvoz 12 %, produktivnost 1,5 % in realni osebni dohodki za 1 %.

V letu 1980 (stanje december) je bilo v občini zaposlenih 17.953 ljudi, od tega v združenem delu 17.387 in v samostojnem osebnem delu 566 delavcev. V zadnjih petih letih se je v občini na novo zaposlilo 4.400 delavcev oz. povprečno letno 880. Dosežena je bila povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja 5,7 %. Ocenjuje se, da je na začasnem delu v tujini iz občine okoli 3000 delavcev, ki se postopoma vračajo v domovino.

V občini je bil v letu 1979 ustvarjen družbeni proizvod na prebivalca 52.280 din (SRS 101.666 din) in narodni dohodek na prebivalca 48.034 din (SRS 90.902 din). Po ustvarjenem narodnem dohodku na prebivalca se občina nahaja med 60 slovenskimi občinami na 56. mestu.

Za gospodarstvo občine v zadnjih letih je značilno, da je bil dosežen določen napredek in da je bila njegova rast hitrejša od povprečne slovenske. Razvoj gospodarstva s poudarkom na industrializaciji in hitrejšem razvoju agroživilskega kompleksa se ni odrazil v hitrejšem spreminjanju strukture gospodarstva občine. Strukturne spremembe so bile neznatne in ne dovolj intenzivne. Gospodarski razvoj občine je premalo temeljil na kvalitetnih faktorjih razvoja, prisotno je bilo ekstenzivno zaposlovanje, stagnacija v rasti produktivnosti in akumulacije, pomanjkanje kvalitetnih razvojnih produktivnosti in akumulacije, pomanjkanje kvalitetnih razvojnih programov, preslabo tehnološko povezovanje OZD in prisotnost izgube predvsem v mesni industriji ter poslovanje na meji rentabilnosti v nekaterih organizacijah združenega dela.

V politiki skladnejšega razvoja občine kot celote so bili doseženi pomembni premiki, ki so se odrazili v novo zgrajenih proizvodnih obratih v G. Petrovcih, Gradu in Rogaševcih.

Na področju gospodarske infrastrukture je bil v zadnjih letih v občini dosežen pomemben napredek. V preteklem srednjeročnem obdobju so bile opravljene načrtovane modernizacije in posodobitve cest, komunalnih naprav, vodnogospodarskih in elektroobjektov. Nekoliko se zaostaja pri družbeni stanovanjski izgradnji in modernizaciji ter širitvi PTT omrežja.

Tudi na področju družbenih dejavnosti je bil dosežen pomemben napredek tako v izgrajevanju zmogljivosti in izboljšanju materialnih in kadrovskega pogojev, kaor tudi v povezovanju in samoupravnih organiziranosti.

TEMELJNI CILJI IN NALOGE RAZVOJA V LETIH 1981 — 1985

Izhajajoč iz zastavljenih ciljev, nalog in stabilizacijskih usmeritev dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1981—1985, zaostrenih gospodarskih razmer doma in v svetu, dosežene stopnje razvitosti občine in uresničevanja družbenega plana občine v letih 1976—1980 ob upoštevanju temeljnih ciljev družbenega plana SR Slovenije za tekoče srednjeročno obdobje se v družbenoekonomskem razvoju občine v letih 1981—1985 zastavljajo naslednji temeljni cilji in naloge:

Nadaljnji razvoj in poglobljanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov s poudarkom na krepitvi vloge, ekonomskega položaja in organiziranosti združenega dela ter uveljavljanju delegatskih odnosov v vseh sredinah.

Povečanje deleža proizvodnje in storitev, ki imajo dolgoročni vpliv na ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in vložena

sredstva. V skladu s tem in glede na razpoložljive naravne vire ter ostale proizvodne faktorje se bo pospeševal razvoj tiste proizvodnje in storitev pri kateri imajo odločilno vlogo kvalitetni strokovni kadri, sodobna tehnologija in znanje.

Nosilci gospodarskega razvoja bodo obstoječe gospodarske dejavnosti in organizacije združenega dela na posameznih področjih.

Kmetijstvu in živilsko-predelovalni industriji bo namenjena posebna pozornost zato je treba z ustreznimi politikami in stimulativnimi ekonomskimi ukrepi izboljšati položaj teh dejavnosti.

Kmetijstvo mora zagotoviti večjo proizvodnjo poljščin, zlasti tržno proizvodnjo žit in sladkorne pese ter večji obseg pridelave krmnih rastlin. Tudi v bodoče je tržna živinorejska proizvodnja temeljna usmeritev kmetijstva.

Preko agroživilskega kompleksa je treba pospešiti proizvodno sodelovanje in proces podružbljanja zasebne kmetijske proizvodnje.

Hitrejša povečanje proizvodnje hrane bo prispevalo k izboljšanju preskrbe s hrano, zmanjšanju uvozne odvisnosti, povečanju izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov kjer je še precej neizkoriščenih možnosti, hkrati pa bo vplivalo na celovit družbeni in ekonomski razvoj podeželja.

Izvoz usmerjenosti proizvodnje in storitev na dolgoročnih osnovah. Izvoz bo postal pomemben dejavnik gospodarske rasti občine. Temeljit bo na višjih oblikah sodelovanja in na izvozu proizvodov višje stopnje predelave ob intenzivnejši zunanjetrgovinski menjavi z deželami v razvoju.

Razvijanje kapitalno in razvojno tehnološko intenzivne proizvodnje ter storitev značilnih po višji stopnji mehanizacije in avtomatizacije proizvodnih procesov, z večjo udeležbo kvalificiranega ustvarjalnega dela in znanja. Sedanje tehnološko manj zahtevne in razvojno izčrpane proizvodne programe bo treba dopolniti in zamenjati z novo razvojno tehnološko intenzivno proizvodnjo, ki bo osnova za razvoj združenega dela v smeri izboljšanja kvalitete obstoječe gospodarske strukture.

Pospeševanje proizvodnje na osnovi primerjalnih prednosti v smeri večje stopnje finalizacije proizvodnje. Še v večji meri se bodo izkoriščale prirodne danosti kot so kvalitetne kmetijske površine, surovine, potencialni viri energije in razpoložljiva delovna sila.

Hitrejši razvoj proizvodnje in storitev na podlagi hitrejša rasti produktivnosti dela in racionalnega zaposlovanja ter večjega uveljavljanja kvalitetnih faktorjev gospodarstva.

Za pospešitev družbenoekonomskega razvoja občine je treba v letih 1981—1985 v skladu z materialnimi možnostmi in sprejetimi samoupravnimi sporazumi ter dogovorom družbenega plana občine nadaljevati z izgradnjo in modernizacijo cest, komunalnih, vodnogospodarskih, stanovanjskih, elektro in PTT objektov.

Namenska raba prostora in razporeditev proizvodnje in storitev v skladu s politiko skladnejšega razvoja občine kot celote in posebej obmejnih in manj razvitih območij. Porazdelitev zemljišč se bo izvajala v odvisnosti od naravnih virov, varovanja naravnih virov ter naravne in kulturne dediščine.

Varovanje kmetijskih in gozdnih zemljišč za intenzivno kmetijsko in gozdno proizvodnjo. Posebna pozornost bo namenjena izboljšanju kmetijskih zemljišč, intenziviranju rabe tistih zemljišč, ki zaradi opuščeni ali neurejenosti niso vključena v reprodukcijo ter zagotavljanju in opremljanju zemljišč za gradnjo v skladu z zasnovo racionalnega policentričnega razvoja občine.

Varovanje okolja kot osnove za zdrave in humane življenjske pogoje človeka, zaščito tal, zraka, rastlinskega in živalskega sveta pred škodljivimi posegi. Osnovni cilj bo nadaljnje odpravljanje in preprečevanje onesnaženja z uvajanjem ustreznih tehnologije, ustrezno razmestitvijo dejavnosti v prostoru in z varstvenimi območji za naravne vire.

Razvoj družbenih dejavnosti in ostalih negospodarskih dejavnosti v skladu s potrebami in v okviru materialnih možnosti kar se mora izraziti predvsem v učinkovitem osnovnem zdravstvenem varstvu, izboljšanju možnosti izobraževanja, večanjem zmogljivosti otroškega varstva in drugih oblik socialnega skrbstva kakor tudi dviga kulturne ravni delovnih ljudi in ob občanov ter nudenju raznih oblik rekreacije.

Razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot setavnega dela razvoja in tekoče družbenoekonomske politike temeljnih organizacij združenega dela ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti kakor tudi družbenopolitične skupnosti.

Zemljišča trajno namenjena za kmetijsko rabo so najboljša kmetijska zemljišča I. in II. kategorije, nekatera sklenjena območja III. in IV. kategorije, vse že izvedene in planirane melioracije in komasacije, ki so po svojih naravnih lastnostih primerna za uporabo sodobne tehnologije.

Najpomembnejša območja takih zemljišč se nahajajo južno od naselij Sodišinci, Krajina, Rankovci, Černelavci, M. Sobota, Rakičan, Gančani, Lipa, Beltinci, do reke Mure. Ostala območja so po obsegu manjša in v glavnem sledijo dolinam vodotokov v severnem delu občine.

Drugo skupino kmetijskih površin, ki je največja, saj zavzema okrog 30 % vseh površin v občini oz. okrog 20.000 ha smo opredelili kot tiste površine, kjer se lahko dovoljuje nekmetijska raba površin pod določenimi pogoji in v primerih, ki jih dovoljuje in opredeljuje zakon o kmetijskih zemljiščih. V tretjo skupino pa spada manjvredna oz. nekvalitetna zemlja, kjer so nagibi preveliki za intenzivno strojno obdelavo, majhne nestrnjene površine, vlažna oz. zmočvirjena ali suha območja, kjer je druga raba dovoljena, predvsem če je povezana s kmetijstvom. Te površine zavzemajo 15 % celotne občine oz. 10.000 ha. Sem spadajo tudi že zazidane površine oz. površine naselij, infrastrukture, vode, močvirja itd. Preostali del občine t. j. cca 30 % pa zavzema gozd.

12. 5. 2. Gozdarstvo

Od celotne površine občine zavzemajo gozdovi 28,7 %. Na osnovi analiz gozdnih združb so gozdne površine razvrščene v spodaj podane kategorije.

Kategorije gozdov	Površina ha	Delež od skupne površine
1. Najboljša rastišča	420	0,6
2. Dobra rastišča	16.760	24,2
3. Slaba	2.621	3,8
4. Trajno varovalni gozd	50	0,1
5. Gozd poseb. pomena	20	—
	19.871	28,7

Gozdovi z najboljšim rastiščem zavzemajo okrog 420 ha. Največje površine so na območju Hraščica med Gančani, Filovci in Ivanci ter se nadaljujejo v Lendavski občini. Vse ostale površine najboljših gozdov pa so manjše in so na območju Rakičana, Sodišince, Černelavec, Šalovec, Stanjevec in drugod, predvsem na obrobju Goričkega.

Največ je gozdov, ki so opredeljeni kot gozdovi na dobrih in zadovoljivih rastiščih. Teh je 24 % od celotne površine občine in se nahajajo kot večje strnjene površine predvsem na Goričkem (Bukovnica, Dohč, Šalamenci, Mačkovci), v nižini pa le kot otočki oz. pasovi med kmetijskimi površinami in delno ob reki Muri in Ledavi.

K tretji kategoriji gozdov na slabih rastiščih so prišteti tudi gozdovi na nerazvitih tleh na poplavnem oz. močvirnem območju ob reki Muri, kjer je okrog 850 ha teh gozdov, ostalo pa so gozdovi na degradiranih tleh, predvsem na Goričkem. Tam poraščajo predvsem višje lege, tla so absolutno gozdna tla in neprimerna za kmetijsko izrabo prostora ter je zato predvsem poudarjena njihova varovalna vloga.

Kot trajno varovalni gozd je opredeljen gozd pri Gradu zaradi geoloških razmer (plazovit teren).

Gozd s posebnim pomenom je Fazanerija (parkovni gozd) pri Murski Soboti ter gozd pri Bukovniškem jezeru.

V prostorskem delu družbenega plana občine so opredeljena območja, kjer niso dovoljeni večji posegi v gozdove na najboljših in dobrih rastiščih, na nerazvitih tleh, v trajno varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom. Prav tako pa tudi ne v gozdove na degradiranih tleh zaradi njihove poudarjene varovalne funkcije.

12. 5. 3. Vodno gospodarstvo

Naloga vodnega gospodarstva je varstvo pred vodami in varstvo voda. Zato bomo na področju vodnega gospodarstva v naslednjih letih nadaljevali z vzdrževanjem vodnogospodarskih objektov in naravnih korit potokov in rek; za ohranitev obstoječega vodnega režima, z regulacijami, hidromelioracijami: z urejanjem vodotokov in čiščenjem odpadnih voda, s čimer bi zavarovali

rezervate pitne vode ter s proučevanjem možnosti za nova zajetja industrijske in pitne vode.

Za redno vzdrževanje naravnih vodotokov sta predlagani za obdobje 1981—1985 dve kategoriji naravnih vodotokov, glede na njihovo pomembnost in zahtevnost vzdrževanja in sicer:

- 99,1 km pomembnejših, zahtevnih vodotokov in
- 129,9 km ostalih vodotokov.

12. 5. 4. Mineralne surovine

Najpomembnejše mineralne surovine na področju občine Murska Sobota so: kremenčev pesek, pesek in gramoz in lončarska ter opekarska glina.

Geološke raziskave so pokazale, da se zaloge kvalitetnih kremenčevih peskov nahajajo na širšem območju k. o.: Kuštanovci, Ivanovci in Korovci ter znašajo skupno 19 milijonov ton. Največja eksploatirana nahajališča gramozja so pri naseljih: Krog, Ivanjci, Murska Sobota (ob Bakovski cesti) in Dokležovju v skupni površini 50 ha.

Obstoječi glinokop pri Puconcih se bo do leta 1990 izčrpal in bo potrebno poiskati nova nahajališča.

12. 5. 5. Lov in ribolov

Lov in ribolov sta hkrati gospodarski in rekreacijski dejavnosti in imata tudi naravovarstveni pomen.

Na območju občine Murska Sobota znaša skupna lovna površina 63.840 ha, od tega odpade 14.452 ha na gojitvena lovišča. Za stalež divjadi je značilen povečan odstrel visoke in zmanjšan odstrel nizke divjadi. Osnovna naloga na tem področju (v sodelovanju z ostalimi porabniki prostora), je ustvarjanje pogojev za ohranitev vseh vrst živali, kot sestavnega dela stabilnega in zdravega okolja. Na območju občine so vsi vodotoki in gramoznice ribolovne vode, vendar ribogojnih in varstvenih voda za vzrejo mladici ni. V srednjeročnem obdobju se planira poribljanje Lendavskega jezera z cca 30.000 kg različnih rib. Razen tega je potrebno poskrbeti za ukrepe, ki bi ustvarili boljše pogoje za ribji živelj.

12. 5. 6. Rekreacija

Za rekreacijo delovnih ljudi in občanov je doslej zadovoljivo poskrbljeno le v mestu Murska Sobota, medtem ko na podeželju pogrešamo osnovne objekte. Primanjkujejo primerno urejena kopališča ter drugi objekti ob vrelih termalne vode, akumulacijskih jezerih ter ustreznih gostišč ob izletniških točkah.

Pomembnejša območja za intenzivni turistični razvoj so Moravske toplice in Lendavsko jezero za katere so v izdelavi zazidalni načrt, oziroma ureditveni načrt.

Specifične značilnosti pokrajine (vinorodna območja) ustvarjajo pogoje za formiranje območij sekundarnih bivališč (vikendi, vinske kleti): Filovci, Bogojina, Tešanovci, Moravci, Sebeborci, Dolina, Vaneča, Šalamenci in Bodonci. Za vsa območja je potrebno izdelati ureditvene načrte.

12. 5. 7. Naravna in kulturna dediščina

Osnovni cilji spomeniškega varstva so varovanje nedotakljivosti spomenikov in evidentiranje ter valorizacija naravnega in spomeniškega fonda. Z družbenim planom in drugimi dokumenti je potrebno ustvariti pogoje za:

- identifikacijo naravnih in kulturnih spomenikov,
- ohranitev tipičnih arhitektonskih spomenikov in urbanih ambientov,
- pravilno vključevanje spomeniškega fonda v prostor,
- izraziti kmečkij stavbni fond zaradi svoje zgodovinske, prostorske in namenske funkcije terja študijsko opredelitev območij, kjer niso dovoljeni posegi v avtentičnost pri prenovi ali rekonstrukciji.

Za vse opredeljene spomenike naravne ali kulturne dediščine (evidentirani v osnutku družbenega plana) je potrebno narediti valorizacijske študije, ter določiti režim zaščite.

12. 5. 8. Konflikti v izrabi prostora

Postopek identifikacije posameznih elementov prostorskega vidika družbenega plana je v določeni fazi izdelave pripeljal do medsebojne konfrontacije nekaterih. Z metodo ročne preslikave oziroma prekrivanjem kart z različnimi prostorskimi dejavnostmi smo ugotavljali nekatere konflikte med porabniki prostora na posameznih območjih.

MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA

5. 1. Projekcija globalnih okvirov razvoja

Projekcija globalnih okvirov družbenoekonomskega razvoja občine v obdobju 1981—1985 upošteva družbenoekonomska gi-

	občina	SRS
Družbeni proizvod	5,5	3,5
Dohodek	5,4	3,4
Industrijska proizvodnja	6,0	3,6
Kmetijska proizvodnja	4	3,5
Izvoz	8	7
Uvoz	1	2
Zaposlenost	4	2
Produktivnost	1	1,6
Realni osebni dohodki	4,8	3,1
Delež invest. v DP	29	26,8
— invest. v gospodarstvu	20	17,5
— invest. v negospodarstvu	9	9,3

5. 2. Oblikovanje in razporejanje družbenega proizvoda

V obdobju od 1981—1985 bo v gospodarstvu občine po posameznih sektorjih dosežena naslednja dinamika rasti družbenega proizvoda:

	1980	%	1985	%	1985 1980	Stopnja rasti 1981/85
Družbeni proizv. občine	4.577.290	100,0	5.943.850	100,0	129,9	5,5
Primarni sektor	523.120	11,4	660.920	11,1	126,3	4,8
Sekundarni sektor	2.411.740	52,7	3.222.380	54,2	133,6	6,2
Tercialni sektor	1.642.430	35,9	2.060.550	34,7	125,4	4,6

Na rast družbenega proizvoda po povprečni letni stopnji 5,5 % bo vplivala predvsem hitrejša rast v industriji, ki bo v družbenem proizvodu udeležena s 42,3 %, v trgovini z 20,3 % in v gradbeništvu s 11,9 % udeležbo.

V letu 1985 bo odpadlo okoli 90 % celotnega družbenega proizvoda na združeno delo in le okoli 10 % na zasebno delo. Delež združenega dela bo prevladoval v vseh dejavnostih, razen v kmetijstvu in obrti.

5. 3. Ustvarjanje in razporejanje dohodka

Na osnovi samoupravne organiziranosti, hitrejšega uveljavljanja samoupravnih odnosov ter z večjim uveljavljanjem kvalitativnih dejavnikov razvoja, višje produktivnosti ter večje učinkovitosti vloženih sredstev se bo v obdobju 1981—1985 uresničevala načrtovana gospodarska rast občine. V skladu s cilji stabilnejšega gospodarjenja in uspešnejšega obvladovanja celotne družbene reprodukcije si bodo v vseh organizacijah združenega dela gospodarstva prizadevali za doseganje čim višjega dohodka in hitrejšo rast dohodka in čistega dohodka na delavca.

OZD bodo ustvarjeni dohodek razporejale tako, da bodo sredstva za razširitev materialne osnove dela in za poslovni sklad rasla hitreje od sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

V letih 1981—1985 bodo v gospodarstvu občine kot celote v delitvi dohodka predvideno dosežena naslednja razmerja:

— sredstva za akumulacijo bodo naraščala po povprečni letni stopnji 7,7 %, delež akumulacije v bruto dohodku pa se bo povečal od 11,7 % v letu 1980 na 13 % v letu 1985;

— sredstva za osebne dohodke in sredstva za skupno in splošno porabo bodo naraščala v občini kot celoti po 4,8 % povprečni letni stopnji oz. 10 % počasneje od rasti dohodka.

Gospodarstvo občine bo v srednjeročnem obdobju 1981 do 1985 razporedilo za reprodukcijo 6.680.980.000 din ali 28,1 % ustvarjenega bruto dohodka. Pričakuje se, da bodo organizacije združenega dela ustvarile v petih letih 4.546.660.000 din akumulacije in 2.134.320.000 din amortizacije po minimalni stopnji. Ob tem pa je treba upoštevati, da bodo iz ustvarjene akumulacije OZD imele še določene obveznosti, tako da bodo dejansko razpoložljiva sredstva za razširjeno reprodukcijo precej manjša (za okoli 30 %).

banja in rezultate dosedanjega razvoja, stabilizacijske ukrepe, značilnosti in projekcije materialnih okvirov ter možnosti družbenoekonomskega razvoja Slovenije. Na tej osnovi kažejo analize in ocene možnosti razvoja, da bo v obdobju 1981—1985 moč doseči naslednje globalne okvire razvoja:

	občina	SRS
Družbeni proizvod	5,5	3,5
Dohodek	5,4	3,4
Industrijska proizvodnja	6,0	3,6
Kmetijska proizvodnja	4	3,5
Izvoz	8	7
Uvoz	1	2
Zaposlenost	4	2
Produktivnost	1	1,6
Realni osebni dohodki	4,8	3,1
Delež invest. v DP	29	26,8
— invest. v gospodarstvu	20	17,5
— invest. v negospodarstvu	9	9,3

	1980	%	1985	%	1985 1980	Stopnja rasti 1981/85
Družbeni proizv. občine	4.577.290	100,0	5.943.850	100,0	129,9	5,5
Primarni sektor	523.120	11,4	660.920	11,1	126,3	4,8
Sekundarni sektor	2.411.740	52,7	3.222.380	54,2	133,6	6,2
Tercialni sektor	1.642.430	35,9	2.060.550	34,7	125,4	4,6

Sredstva za reprodukcijo ter v tem sredstva za akumulacijo in amortizacijo bodo v letih 1981—1985 naraščala po povprečni letni stopnji 7,3 % kar je precej nad planirano 5,5 % stopnjo rasti dohodka. Taka rast in delitev dohodka pa bo omogočala povečanje deleža lastnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela za financiranje naložb.

5. 4. Oblikovanje in razporeditev sredstev skupne porabe

Sredstva skupne porabe, ki se oblikujejo s svobodno menjavo dela v okviru samoupravnih interesnih skupnosti v letih 1981—1985 rasla 10 % počasneje od rasti dohodka, kar pomeni, da bodo naraščala po 4,8 % povprečni letni realni stopnji.

Sredstva za skupno porabo se bodo združevala na osnovi konkretno pripravljenih letnih programov in dogovorjenih prispevnih stopenj sprejetih na osnovi samoupravnih sporazumov.

Z načrtovano 4,8 % letno stopnjo rasti bo v letih 1981—1985 združeno za SIS družbenih dejavnosti za dejavnost in vzajemnost 3.657.916.000 din (po cenah 1980), od tega za dejavnost 3.390.215.000 din in za vzajemnost 267.701.000 din. Od združenih sredstev občinskih SIS za dejavnost odpade na občinsko zdravstveno skupnost 52,4 % sredstev, občinsko izobraževalno skupnost 24,9 %, občinsko skupnost otroškega varstva 12,9 %, občinsko skupnost socialnega skrbstva 5,2 %, občinsko skupnost za zaposlovanje 1,5 %, občinsko kulturno skupnost 1,4 %, občinsko telesnokulturno skupnost 1,3 % in na občinsko raziskovalno skupnost 0,4 % sredstev.

5. 5. Oblikovanje in razporeditev sredstev splošne porabe

V letih od 1981—1985 se bodo splošne družbene potrebe v občini financirale iz davka na dohodek in davka iz OD, prometnega davka, davka na premoženje in dohodka od premoženja, taks, prihodkov upravnih organov ter še raznih drugih prihodkov. V istem obdobju bo splošna poraba naraščala 10 % počasneje od rasti dohodka oz. po povprečni letni realni stopnji 4,8 %.

Konkretna poraba bo dogovorjena vsako leto z družbenim dogovorom o splošni porabi ob upoštevanju tekoče ekonomske politike. Ob načrtovani dinamiki rasti bo v petih letih predvidoma porabljeno za splošne družbene potrebe 691.557.000 din.

cijskega značaja. Po letu 1985 pa se predvideva razširitev in hitreje vklučevanje pomurskega letalskega centra v letališko infrastrukturo SR Slovenije.

12. 4. 4. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Od začetka izgradnje objektov kanalizacije v Murski Soboti je bilo zgrajeno skupno 28 km kanalizacije, tri prečrpalne naprave in čistilna naprava. Stopnja kanaliziranosti je 80 %. Do sedaj je na omrežje priključenih cca 7750 ekvivalentov prebivalstva in skoraj vsa industrija. Obstoječe zbirno območje kanalizacijskega omrežja, ki se steka na čistilno napravo, obsega urbanizirani okoliš mesta, ki znaša 435 ha (od tega 90 ha industrije). Na tem območju živi danes cca 12.400 prebivalcev in ima cca 14.000 delovnih mest.

Na podlagi osnutka urbanističnega načrta je bila izdelana študija kanalizacije mesta Murska Sobota, ki zajema analizo obstoječega kanalizacijskega omrežja in rešitve kanalizacije primestnih naselij, z ozirom na možnost priključka na mestno čistilno napravo ali samostojne kanalizacijske sisteme.

Kanaliziranje bo predvidoma potekalo po treh glavnih zbiralnikih: južnem, severnem in industrijskem.

Južni zbiralnik je predviden kot glavni zbirni kanal za M. Soboto — jug in kot delna razbremenitev obstoječe kanalizacije na jugozahodnem delu mesta. Na njega se bodo navezovale tudi površine preko razbremenilnega kanala.

Severni zbiralnik bo zbiral odplake s površin na severnem delu mesta in naselju Kupšinci in Černelavci. Industrijski zbiralnik bo potekal ob novo predvideni vzhodni obvoznici na severovzhodnem delu mesta (STTI Cona).

Glavni zbiralni kanal je predviden na severnem bregu Ledave od sotočja vseh treh zbiralnikov do nove čistilne naprave. Nanj se bodo priključile odplake s površin severno od Ledave in odplake naselja Rakičan južno od Ledave. Skupna dolžina vseh zbiralnikov do predvidene čistilne naprave je cca 19.700 km.

Zaradi preobremenjenosti obstoječe čistilne naprave je v načrtovanju izgradnja nove s kapaciteto 160.000 E, zasnovane na principu II. stopenjske biološke čistilne naprave. Na ta način bo mogoče uporabiti že zgrajene aeracijske bazene in prilagoditi delovanje čistilne naprave tudi za III. stopnjo čiščenja odpadnih voda.

12. 4. 5. Oskrba z vodo

Obstoječa vodna zajetja za naselja Murska Sobota in Beltinci ne zadoščata za ustrezno oskrbo prebivalstva in industrije. V občini je razen omenjenih črpališč cca 370 večjih ali manjših vodovodov in cca 12.000 zasebnih vodnjakov, katerih neoporečnost je vprašljiva.

V izdelavi je študija enotnega vodooskrbnega sistema Pomurja, ki bo evidentirala potencialne vire pitne in tehnološke vode, ter bo predlagala ustrezne rešitve pri vodooskrbi.

Prvi rezultati študije so dali pozitivne rezultate glede potenciala pitne in tehnološke vode. Bistvo problematike izkoriščanja vodnih virov je v tem, da s koncentracijo vodozajemnih mest odvezujemo drugim porabnikom prostora manjše površine, obenem pa omogočimo lažjo, cenejšo in varnejšo zaščito in kontrolo kakovosti vodnih virov. V okviru študije so bila podrobneje raziskana tudi območja, kjer so največje potrebe nadaljnjega večanja obstoječih vodnih zajetij. To velja predvsem za Mursko Soboto in območje Goričkega. Za vodovod Murska Sobota je bila izvedena raziskava na območju Kroga, ki je dala pozitivne rezultate. Posebno zanimiva so odkritja raziskav na območju Borejci — Krajina, ki kažejo na izdatnejši vodonosnik, vendar z omejenim naravnim napajanjem. Glede na periferno lego tega območja in bližino Goričkega bo potrebno še natančneje proučiti možnosti eksploatacije tega vodnega vira.

12. 4. 5. Oskrba z električno energijo

Območje občine Murska Sobota se oskrbuje z električno energijo iz razdelilne transformatorske postaje (RTP) Murska Sobota 110/10-20 kV, ter Mačkovci 35/10 kV. Trikotnik RTP

Ljutomer — RTP Murska Soota — RTP Petišovci ter radialni vod za RTP Mačkovci predstavlja začasno, oziroma zasilno napajanje z izredno majhnimi prenosnimi zmogljivostmi.

Za učinkovito in kvalitetno oskrbo z električno energijo je potrebna dokončna izgradnja 110 kV prenosnega omrežja, ki bo povezana s proizvodnimi elektroenergetskimi objekti na reki Muri.

12. 4. 7. Plinovodno in toplovodno omrežje

Možnosti oskrbe s plinom ponuja že zgrajeni centralni slovenski plinovod do Lendave. Zaradi tega je potrebno v tem srednjeročnem obdobju dokončno določiti traso priključka na centralni plinovod ter zavarovati zemljišče pred parcialnimi posegi.

Veliko število individualnih kurišč in posledice katere iz njih izhajajo, narekujejo planiranje skupnih kotlarn in sistema toplovodnega omrežja. Zaradi varčevanja z energetskimi viri je le-te potrebno smotrno planirati in ugrajevati v sistem daljinskega ogrevanja.

Precejšnje možnosti varčevanja z energetskimi potenciali ter učinkovito izrabo energije ponuja skupinski energetski objekt, ki bi oskrboval celotno industrijsko cono v Murski Soboti, ter ostalih lokacijah z večjimi industrijskimi objekti.

12. 4. 8. PTT omrežje

Da bi povečali dostopnost poštnih objektov uporabnikom se predvideva v tekočem planskem obdobju, poleg izboljšanja gostote tudi izboljšanje procesa dela.

S predvidenimi ukrepi bi do leta 1985 dosegli gostoto 3000 prebivalcev na en poštni objekt (leta 1978 3600 prebivalcev). Gibanje števila telefonskih aparatov je odvisna od števila naročnikov in določenih sprememb v razvoju naročniških naprav. Do konca srednjeročnega obdobja bi s predvidenimi deli dosegli porast z 4,4 priključkov na 100 prebivalcev (leta 1980) na 8,2 (leta 1985).

12. 4. 9. Druge pomembnejše komunalne dejavnosti

Centralna deponija za odlaganje odpadkov pri naselju Krog služi za odvoz smeti iz naselja Murska Sobota in delno iz Černelavec, Martjanec, Moravec, Beltinec in Rakičana. Razen odlagališča pri Krogu so odlagališča v naslednjih krajevnih skupnostih: Cankova, Čepinci, Hodoš, Ižakovci, Lipa, Mačkovci, Šalovci. V kratkem bodo ustrezna dovoljenja dobile krajevne skupnosti: Bodonci, Gornji Petrovci, Tešanovci in Zenkovi.

Kapacitete odlagališča pri Krogu bodo zadostovale le do leta 1985. Zaradi nenehnega večanja količine odpadkov bo potrebno v tem srednjeročnem obdobju določiti lokacijo centralne deponije odpadkov (z možnostjo reciklaže), ter deponijo za odlaganje nevarnih snovi, v skladu z veljavnimi predpisi.

Omrežje obstoječih pokopališč v občini ne ustreza zahtevanim predpisom o okopališki dejavnosti glede lokacij in kapacitet. Zaradi slabega dejanskega stanja v srednjeročnem obdobju 1981—85, smo postavili naslednje cilje:

— formiranje pokopališč katera bodo služila večjemu številu naselij, ali KS.

— Pridobitev novih površin oziroma realizacija novega centralnega pokopališča za mesto Murska Sobota in okoliška naselja.

Sodobnejši način upravljanja ter poenotenje pokopališke dejavnosti v občini.

12. 5 Odprti prostor

12. 5. 1. Kmetijstvo

Kmetijske površine zavzemajo 65,2 % vseh površin občine. Na osnovi pedoloških lastnosti tal, nagiba in lege zemljišča, klimatskih razmer in nadmorske višine, je bila za potrebe kmetijskega zemljiškega plana narejena kategorizacija kmetijskih zemljišč v pet kategorij. Na podlagi tega, pa smo kmetijska zemljišča razdelili v tri skupine. V prvo skupino spadajo kvalitetna kmetijska zemljišča, ki smo jih označili kot zemljišča trajno namenjena za kmetijsko rabo in katerih namembnost se praviloma ne sme spreminjati. Teh površin je okrog 19.000 ha oz. četrtina vseh površin občine.

ZAPOSLOVANJE

Zaostreni pogoji gospodarjenja, nujnost hitrejše rasti dohodka na zaposlenega ob pospeševanju tehnološko intenzivne proizvodnje ter težnja za spremembo gospodarske strukture in razvoj gospodarstva na kvalitetnejših osnovah pogojujejo zahtevo po racionalnem zaposlovanju v obdobju 1981—1985.

Pri zaposlovanju se bodo upoštevala določila družbenega dogovora o kadrovski politiki, dogovora o izvajanju štipendijske politike in samoupravnega sporazuma o zagotavljanju minimalnih standardov za življenjske in kulturne pogoje zaposlenih.

Organizacije združenega dela bodo skupaj s skupnostjo za zaposlovanje posvečale vso skrb usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, enakovredno vključevanje Romunov ter strokovno usposabljanje, prekvalifikacijo in dokvalifikacijo brezposelnih delavcev za vključevanje teh v delovni proces.

Glede na razpoložljivo delovno silo, proces deagrarnizacije in postopnega vračanja delavcev začasno zaposlenih v tujini bo zaposlovanje v občini naraščalo po povprečni stopnji 4 % letno, v gospodarstvu 4,4 % in v družbenih dejavnostih 2,2 %. Na osnovi tako predvidene rasti se bo v petih letih v združenem delu na novo zaposlilo okoli 3800 delavcev, od tega 3400 v gospodarstvu in okoli 400 v negospodarstvu. Tako bo v letu 1985 v občini zaposlenih skupno 21.040 delavcev, od tega 17.798 v gospodarstvu in 3.242 v negospodarstvu. V samostojnem osebnem delu se bo predvidoma zaposlilo 120 delavcev. Tako se bo delež zaposlenih od skupnega števila prebivalcev občine povečal od 27,3 % v letu 1980 na 32,4 % v letu 1985.

Prestrukturiranje gospodarstva, uvajanje tehnološko intenzivnih programov in avtomatizacija bodo zahtevali višjo udeležbo strokovnega in visokostrokovnega dela, zato bo potrebno poskrbeti in izvajati takšno politiko izobraževanja, štipendiranja in usposabljanja, ki bo zagotavljala izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih in bo v skladu s potrebami združenega dela. Do konca petletnega obdobja bi naj v občini dosegli v strukturi zaposlenih v proizvodnih in neproizvodnih poklicih razmerje 70:30. Za realizacijo tega cilja bo potrebno uskladiti zaposlovanje z realnimi potrebami in izobraževanje usmeriti predvsem v proizvodne poklice.

VKLJUČEVANJE V MEDNARODNO MENJAVO

V letih 1981 do 1985 bodo organizacije združenega dela v občini vložile maksimalne napore za doseganje načrtovane 8 % povprečne letne stopnje rasti izvoza blaga in storitev in hkrati poskrbele za celovitejšo vključevanje v mednarodno menjavo. Večja izvozna usmeritev je pogoj za razvoj gospodarstva občine, saj bo od realizacije izvoza odvisna tudi možnost uvoza reprodukcijskega materiala in opreme. Izboljšanje zunanjetrgovinske menjave bo potrebno zagotoviti s spremembami v strukturi izvoza, s povečanjem njemu izvoza izdelkov višje stopnje predelave na osnovi domačih surovin in tehnologije.

Organizacije združenega dela bodo v tem srednjeročnem obdobju izvozile blago v vrednosti 5.264 milijonov din (cene 1980). V izvoz se bodo vključevale ABC Pomurka Mesna industrija, Zunanja trgovina, Tovarna mlečnega prahu, KZ Panonka, Agromerkur, Gozdno in lesno gospodarstvo, Tovarna oblačil in perila MURA, PANONIJA, BLISK, ZGEP Pomurski tisk, Živinorejsko veterinarski zavod, Rašica TOZD Beltinka in Tekstil TOZD Pletilstvo Prosenjakovci.

Pri usmerjanju izvoza bo dan večji poudarek na izvozu v dežele v razvoju in v neuvrščene dežele. To bo treba doseči z organiziranim skupnim nastopom, z izvajanjem kompletnih investicijskih del ter z večanjem izvoza blaga in storitev. Na osnovi višjih oblik gospodarskega sodelovanja in večanja blagovne menjave bo potekalo poglobljanje sodelovanja s sosednjima državama Avstrijo in Madžarsko.

Uvoz blaga bo predvidoma naraščal za okoli 1 % letno in bo namenjen uvozu reprodukcijskega materiala, opreme in rezervnih delov.

NALOGE NA PODROČJU GOSPODARSTVA

Razvoj gospodarstva občine v letih 1981—1985 bo nekoliko hitrejši od povprečnega razvoja gospodarstva v SR Sloveniji, ki se kaže v hitrejši rasti družbenega proizvoda, proizvodnji in zaposlovanja. V tem obdobju bi moralo priti v občini do hitrejšega in večjega spreminjanja gospodarske strukture na osnovi večjega delovanja kvalitetnih dejavnikov razvoja, s hitrejšo posodobitvijo proizvodnje ter uvajanjem novih programov. Prioriteto v razvoju bo imela proizvodnja hrane.

8. 1. Industrija

V tem srednjeročnem obdobju bo industrija še nadalje vodila panoga gospodarstva občine. Njen razvoj bo usmerjen v tehnološko intenzivnejšo proizvodnjo, ki bo podlaga za tehnološki razvoj celotnega družbenega dela in pogoj za kvalitetnejšo gospodarsko rast občine. Uresničevanje načrtovane proizvodne orientacije posameznih organizacij združenega dela bo uspešno ob doslednem uveljavljanju kriterijev prestrukturiranja gospodarstva, kot so: razvojna tehnološka intenzivnost proizvodnje z avtomatizacijo proizvodnih procesov in višjo udeležbo visokokvalificiranega ustvarjalnega dela, izvozna usmerjenost, gospodarska raba energije in surovin, produktivnost in racionalizacija zaposlovanja, varovanja okolja ter racionalna raba prostora.

Obseg industrijske proizvodnje se bo v srednjeročnem obdobju povečal po povprečni letni stopnji 6,2 %. V strukturi ustvarjenega družbenega proizvoda bo industrija povečala svojo udeležbo od 40,6 % v letu 1980 na 42,3 % v letu 1985. Zaposlovanje novih delavcev bo predvidoma naraščalo po povprečni stopnji 5,1 % letno, tako da se bo delež zaposlenih v industriji do konca petletja povečal na 45 %. Dinamika razvoja in programske usmeritve bodo po posameznih področjih naslednje:

8. 1. 1. Živilsko-predelovalna industrija

V živilsko predelovalni industriji, ki bo skupaj s primarno kmetijsko proizvodnjo imela prioriteto bo namenjena osnovna skrb večji izkoriščenosti proizvodnih kapacitet ter tesnejšem sodelovanju in večjem združevanju sredstev in dela za proizvodnjo, kakor tudi za promet izdelkov. Ob tem pa bodo temeljne naloge organizacij združenega dela stalno izboljšanje tehnoloških postopkov, asortimana in kvalitete proizvodov za čim boljše in čim višje ovrednotenje kmetijskih pridelkov ter taka finalizacija proizvodov, ki bo ob povečani ekonomičnosti, visoki produktivnosti ter racionalnem izkoriščanju surovin in repromateriala zadovoljevala oskrbo domačega trga in zagotavljala tudi čim boljše možnosti za izvoz blaga.

Nosilci na tem področju so ABC Pomurka DO Mesna industrija, DO Agromerkur, DO Tovarna mlečnega prahu, KG Rakičan, TOZD Tovarna močnih krmil in INTES TOZD Mlinopek.

8. 1. 2. Tekstilno-konfekcijska industrija

Organizacije združenega dela s področja tekstilno-konfekcijske industrije v občini se bodo vključile v načrtovani kvalitetni razvoj te panoge v SR Sloveniji, s prestrukturiranjem svojih programov in usmeritvij v visoko kvalitetne nekonvencionalne proizvode s čimvišjo stopnjo predelave in dodelave. Opuščale bodo proizvodnjo cenjenih in masovnih proizvodov s katerimi ni moč doseči visokega dohodka ter zmanjševale delež živega dela z uvajanjem sodobne tehnologije in vključevanjem računalniške tehnike. Prišlo bo tudi do tesnejših poslovnih povezav med njimi, proizvajalci surovin in trgovino.

Nosilci so: Tovarna oblačil in perila MURA, RAŠICA TOZD Beltinka, Tekstil TOZD Prosenjakovci in Modni salon obrat pri Gradu.

8. 1. 3. Kovinska industrija

Razvoj kovinske industrije bo slonel na hitrejšem vključevanju sodobne tehnologije in uvajanju novih dohodkovno intenzivnejših programov s poudarkom na izvozno usmerjenost. Prišlo bo

močja poselitve v obliki lokalnih centrov (klasifikacija naselij), ki bi kot taki predstavljali žarišča razvoja določenih teritorialnih enot, z opredelitvijo območij razvoja gospodarskih dejavnosti ter stanovanjske gradnje.

S kvantitativnim ovrednotenjem bruto površin za potrebne dejavnosti so dejansko določene meje naselij, ki vključujejo stanovanjske, proizvodne, oskrbne, upravne, kulturne športne in druge objekte, ter prometno in drugo komunalno infrastrukturo.

Ocena potrebnih površin z stanovanjska območja je odvisna od števila stanovanj in gostote stanovanjske graditve. Pri analizi potrebnega števila stanovanj, ki smo jo naredili na podlagi popisa iz leta 1971 za obdobje do leta 2000 smo upoštevali:

- otrebe iz obstoječega primanjkljaja
- potrebna nadomestna stanovanja

— stanovanja za nastajajoča nova gospodinjstva, katerih število bo naraščalo hitreje kot število prebivalcev (zmanjševanje števila članov v gospodinjstvih — od 4,0 na 3,1 leto 2000).

Ob predpostavkah demografske projekcije bi do leta 2000 potrebovali cca 11900 stanovanj. Upoštevajoč stanovanjski fond, do leta 1980 znaša stanovanjski primanjkljaj cca 8357 stanovanj.

Iz opredeljenih izhodišč o gostoti stanovanjske gradnje ter razmerja med družbeno in individualno gradnjo je možno ugotoviti, da je za predvidena stanovanjska območja do leta 2000 potrebno dodatnih 2000 ha stavbnih zemljišč (izven obstoječih meja naselij le 100 ha). Do konca srednjeročnega obdobja 1981 — 85 se bo planirana gradnja usmerjala na opredeljena stanovanjska območja znotraj obstoječih naselij.

Industrija skupaj z večjimi obrtnimi in drugimi gospodarskimi dejavnostmi skupno zavzema cca 80 ha od tega v mestu Murska Sobota 65 ha. Razen v Murški Soboti se gospodarske dejavnosti razvijajo še v Beltincih, Puconcih, Rogašovcih, pri Gradu, Gornjih Petrovcih, Prosenjakovcih, Cankovi, in Lipovcih.

Izhajajoč iz predpostavk razvoja gospodarskih dejavnosti v občini Murska Sobota so površine rezervirane za industrijo v Murški Soboti 240 ha in v Beltincih 40 ha. Po naši oceni na ta način zagotavljamo potrebne površine za razvoj in širitev dejavnosti industrije do leta 2000 in več. Do leta 1985 se bo od skupne površine rezervirane za industrijo v Murški Soboti aktiviralo le 50 ha. Izvajanje aktivnosti glede razvoja stanovanjske gradnje in gospodarskih dejavnosti sloni na dosledno izvajani urbanistični dokumentaciji.

Do sprejetja novega zakona o urejanju prostora, se načini urbanističnega urejanja regulirajo z Zakonom o urbanističnem planiranju. Posamezna območja občine M. Sobota se sedaj urejujejo z urbanističnimi dokumenti kot jih predpisuje Odlok o urbanističnem programu za območje občine M. Sobota in odlok o urbanističnem redu v občini M. Sobota.

Za obdobje 1981 — 85 pa s tem planom predlagamo sledeče načine urbanističnega urejanja:

Urbanistični načrti

— Območje mesta M. Sobota skupaj z njegovo okolico, ki je neposredno podrejena funkcijam urbanih potreb mesta. V to območje so vključena še naselja Černelavci — Veščica, Kupšinci, Polana (KS Černelavci); Markišavci; Nemčavci, Martjanci in Noršinci (del KS Martjanci); Rakičan; Krog in Satahovci (KS Krog)

— Območje naselja Beltinciž — Širše območje zdraviliškega naselja Moravci

Zazidalni načrti

— Za posamezna območja mesta M. Sobota in primestnih naselij, ki so zajeta v območje urbanističnega načrta mesta z okolico kot bo to opredeljeno z urbanističnim načrtom

- Za naselje Beltinci
- Za posamezna območja naselja Moravec
- Za naselje Bakovci s strukturnim načrtom
- za naselje Rogašovci — Jurij s strukturnim načrtom
- Za naselje Puconci s strukturnim načrtom
- Za naselje Grad s strukturnim načrtom
- Za naselje Tišina — Tropovci s strukturnim načrtom
- Z ozirom na velike potrebe in možne trende zazidave je

umestno z zazidalnimi načrti urejevati še dele naselij: Dokležovje, Gančani, Lipovci, Petanjci in Vanča vas — Rankovci.

Urbanistični redi

Vsa ostala naselja, je potrebno uporabljati določila veljavnega urbanističnega reda. Za vsa strnjena naselja in krajevna središča je potrebno natančno opredeliti namensko izrabo zemljišč, načine urbanističnega urejevanja (z obveznimi načrti parcelacij oz. ureditvenimi načrti za večja vrzeli) in osnove za komunalno urejevanje.

12. 4 Prometna in komunalna infrastruktura

12. 4. 1 Cestno omrežje

Komunikativnost posameznih območij občine med sabo in s centrom občine je v največji meri odvisna od razširjenosti in funkcionalnosti cestnega omrežja. Primarno cestno omrežje je v občini dokaj dobro razvito, saj je skupna dolžina vseh kategoriziranih cest 600,80 km. Najpomembnejše prometne smeri se ujemajo s koncentracijo prebivalstva in razporejenostjo proizvodnih dejavnosti v prostoru občine. Lega občine v širšem prostoru SRS je pogojevala koncentracijo najpomembnejših prometnih povezav v ravninskem delu občine (južnem) ter gričevnatem — severnem delu po dveh odsekih v smeri (Kuzma in Hodoš).

Osnovna shema prometnega omrežja na območju občine je. rezporeditev v »zahodnem ringu« (Murska Sobota — Martjanci, Gornji Petrovci — Kuzma — Cankova — Gederovci — Murska Sobota) s tangencialnimi odseki povezav Gornja Radgona — Lendava ter odcepov proti Hodošu (cesto Gornji Petrovci — Hodoš) in Dobrovniku (cesta Martjanci — Dobrovnik).

Visoka stopnja urbanizacije v južnem delu občine, koncentracija števila prebivalstva in gospodarskih ter centralnih dejavnosti (ki se kontinuirano nadaljujejo v sosednjih občinah) ima za posledico potencitev obremenitev obstoječe prometne povezave Gornja Radgona — Murska Sobota — Lendava. Neustrezna trasa omenjene ceste (trasa skozi naselja, tehnično ne zadovljuje) je pogojevala načrtovanje nove povezave omenjenih naselij kot dela ceste Maribor — Lendava, z ustreznim sistemom obvoznic, ki bodo ves tranzitni promet usmerjale izven naselij.

Načrtovanje in realizacija ceste Maribor — Lendava, istočasno pomeni učinkovito in sodobno povezavo občine Murska Sobota (in ostalih pomurskih občin) s slovenskim cestnim križem.

S stališča razvoja krajevnih skupnosti, v ozki povezavi z modernizacijo in intenziviranjem kmetijske proizvodnje moramo dati pozornost prav tako vzdrževanju in moderniziranju vaških cest, ki bodo zagotovile nemoten dostop do kmetijskih zemljišč.

12. 4. 2. Železnica

Dosežena stopnja in dinamika gospodarskega razvoja občine Murska Sobota narekuje, da se v planiranem obdobju pristopi k organiziranju hitrejšega in bolj racionalnega pretoka blaga in surovin, s pospešenim preusmerjanjem s cestnega na železniški transport.

Za pospešitev tovornega, potniškega in maloobmejnega prometa je potrebno razen modernizacije obstoječe železniške proge Ormož — M. Sobota — Puconci, določiti traso in rezervirati zemljišče za progo M. Sobota Mačkovci — Srebrni breg — St. Gothard (Madžarska).

12. 4. 3. Letališče

V Murški Soboti je športno letališče s 6.107 m² koristnih površin. Že danes je omejeno v svojem delovanju z bližnjimi naselji ter zlasti kmetijskimi zemljišči.

Velikost pristajalne steze je 1500 x 100 m v smeri V — Z, koridorjev pa 2x (3000 x 650 m). Sedanje letališče tako za predviden prehod v sekundarno letališče nima možnosti in bo v tem srednjeročnem obdobju ostalo pretežno športnorekrea-

tudi do tesnejših poslovno-tehničnih povezav in sodelovanja z nosilci kovinske industrije na širšem območju ter s tujimi partnerji na osnovi kooperacijskih odnosov.

Nosilci te panoge so IMP TOZD PANONIJA, TOZD BLISK, LIV Postojna obrat v Rogašovcih in Slovenijaceste TOZD Mehanični obrati delovna enota Murska Sobota.

8. 1. 4. Grafično-Predelovalna industrija

V grafičnopredelovalni industriji bo dan poudarek hitrejšemu uvajanju nove tehnologije in posodabljanju opreme. Nosilec te dejavnosti v občini je ZGEP Pomurski tisk s temeljnimi organizacijami združenega dela Tiskarna, Kartonaža in Pomurska založba.

8. 1. 5. Lesno-predelovalna industrija

Razvoj lesno predelovalne industrije bo usmerjen v uvajanje novih programov, ki bodo prispevali k spremembi strukture proizvodnje in bodo sloneli na večji možnosti izkoriščanja lesne surovine iz domačih virov. Prišlo bo do ustrezne posodobitve proizvodnje in specializacije, kar bo vplivalo na kvalitetnejšo ponudbo in večanje izvoza blaga in storitev.

Nosilec je Platana s TOZD Lesna predelava in TOZD Ledava.

8. 1. 6. Nekovinska industrija

V nekovinski industriji bo dan poudarek smotrnemu izkoriščanju rudnin, intenzivnemu nadaljevanju predelave z višjo stopnjo finalizacije ter izboljšanju tehnologije pridobivanja in oplemenitenja rudnine. Uvedena bo proizvodnja novih materialov predvsem izolacijskih za potrebe gradbeništva in drugih.

Nosilec te dejavnosti v občini je Tovarna dušika TOZD Proizvodnja kremenčevega peska Puconci.

8. 2. Kmetijstvo in gozdnijstvo

8. 2. 1. Kmetijstvo

Kmetijstvo je še zmeraj ena najpomembnejših dejavnosti našega gospodarstva, saj se od njega več ali manj preživlja okoli 50 % prebivalstva občine. Zato ima kmetijstvo tudi v bodočem v gospodarstvu občine pomembno mesto in vlogo.

Na področju kmetijstva bo v letih 1981—1985 med drugim dan poudarek naslednjim nalogam: nadaljnjemu spreminjanju družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi, s krepitvijo vseh oblik družbeno organizirane kmetijske proizvodnje ter povečanju deleža organiziranega kompleksa v družbenem proizvodu občine; pospeševanju kmetijske proizvodnje z intenzifikacijo, uporabo sodobne tehnologije, racionalno izrabo kmetijskih zemljišč in proizvodnih zmogljivosti, povečanja živinorejske proizvodnje na osnovi hitreje rasti lastne rastlinske in krmne proizvodnje; pridobivanja novih ornih površin z melioracijami in drugimi ukrepi.

Družbeni proizvod kmetijstva bo naraščal po povprečni letni stopnji 4,7 % in bo leta 1985 znašal njegov delež v družbenem proizvodu občine 8,8 %.

Z izvajanjem navedenih in ostalih nalog iz dogovora o temeljnih družbenega plana občine ter samoupravnih sporazumov o temeljnih planov, samoupravnih nosilcev planiranja v občini bo sta v kmetijstvu občine v letih 1981—1985 dosežena naslednji obseg in dinamika kmetijske proizvodnje:

	1980	1985	1985 1980	Povprečna Letna stopnja 1981—1985
Žita	35.090	42.670	120	4,1
Koruza	37.580	46.850	125	4,5
Sladkorna pesa	13.600	44.800	330	27,0
Krompir	28.080	33.700	120	3,8
Detelje	9.140	10.800	118	3,4
Silažna koruza	104.940	130.700	124	5,6
Seno travnikov	54.620	65.500	120	3,8
Sadje	6.040	6.500	108	1,6
Grozdje	2.500	3.000	120	3,8
Govedo (živa teža)	5.081	6.200	122	4,1
Prašiči (živa teža)	4.310	14.000	325	26,6
Perutnina (živa teža)	2.100	5.000	238	19
Jajca v 000 kom	12.500	13.000	104	0,8
Mleko v 000 l	33.600	42.000	125	4,6

Kmetijska proizvodnja v organizacijah združenega dela se bo povečala za 5,8 % v zasebnih kmetijskih gospodarstvih pa za 3,8 % letno.

Do leta 1985 bo zasejana sladkorna pesa na 1300 ha, ki bo dala pridelek okoli 44.000 t.

S povečanjem poljedelske in travniške proizvodnje bo v načrtovanem obdobju doseženo naslednje številčno povečanje živilskega fonda:

	1980	1985	1985 1980
Govedo	47.170	50.600	107
— krave	21.210	21.300	101
Prašiči	76.000	153.000	199
Plemenske svinje	7.100	16.000	225

Povečanje osnovne goveje črede za 7 % in prašičev za okoli 100 % v petih letih bo vplivalo na povečanje proizvodnje pri govedih za 22 %, pri prašičih za 225 %, perutnini za 138 %, jajcih za 4 % in mleku za 25 %.

V tem srednjeročnem obdobju bo dan poudarek tudi razvoju sadjarstva in vinogradništva, ki močno zaostaja za danimi možnostmi.

Kmetijska zadruga bo tudi v bodoče pospeševala združene kmete in dajala prioriteto družbeno usmerjeni kmetijski proizvo-

dnji. Sodelovala bo s proizvajalci reprodukcijskega materiala za kmetijstvo in vršila promet s kmetijskimi pridelki.

Z melioracijami in komasacijami bodo pridobljena nova obdelovalna zemljišča in usposobljena obstoječa za racionalno proizvodnjo in s tem povečanje poljedelske proizvodnje. Melioriranih bo 1650 ha komasiranih pa 2650 ha kmetijskih površin. Odkupljeno bo 1000 ha zemljišč in združenih za skupno proizvodnjo 500 ha ter uvedena preživnina za okoli 70 kmetij. Izdelana bo agrokarta za celotno območje intenzivne kmetijske proizvodnje.

V skladu s potrebami družbeno-ekonomskega razvoja bo Vodnogospodarska skupnost zagotavljala varstvo pred škodljivim delovanjem voda, čiščenju in kvaliteto voda, urejanje glavnih odvodnikov na večjih melioracijskih območjih in v danih pogojih ustvarjala pogoje za namakanje zemljišč.

8. 2. 2. Gozdarstvo

V gozdarstvu bo osnovna naloga racionalna izraba naravnih gozdnih potencialov za povečano proizvodnjo kvalitetne lesne surovine. Ob stalni krepitvi vseh splošno koristnih funkcij, gozdov, kot pogoja za biološko ravnovesje in zdravo življenjsko okolje. Eksploatacija gozdov bo v obdobju 1981—1985 po zastavljenih dolgoročnih gospodarskih načrtih, ki bo v procesu proizvodnje uveljavil tudi dohodkovne odnose. Zaradi energetske

in zahodnem delu Goričkega. Trend naraščanja prebivalcev bo še naprej v mestu Murska Sobota in naseljih v ravninskem predelu občine, ter v zahodnem in južnem delu Goričkega. Ravno tako bo število prebivalcev naraščalo v lokalnih centrih.

Gostota prebivalstva tudi kot do sedaj je v različnih območjih občine zelo različna. Gibala se bo od 20 ljudi/km² do 100 ljudi na km². Največja gostota bo v mestu M. Sobota in okolici, kjer se bo gibala od 500—1000 ljudi/km² (M. Sobota, Černelavci), v ravninskem predelu občine med 100 in 250 ljudi/km², v zahodnem delu Goričkega od 50—150 ljudi/km², na osrednjem Goričkem do 50 ljudi/km², v večini naselij vzhodnega dela Goričkega pa od 20—50 ljudi/km². Gostota poselitve izračunana na ta način je seveda odvisna od števila prebivalcev in velikosti naselja. Največjo gostoto prebivalstva opažamo v ravninskem in zahodnem predelu občine, stagnacijo in zmerno gostoto na osrednjem Goričkem in padanje, kvečjemu stagnacijo ter najmanjšo gostoto v vzhodnem oz. severovzhodnem delu občine (KS Hodoš, Šalovci, Čepinci, Križevci, Prosenjakovci, Ratkovci, Selo — Fokovci).

Na podlagi ugotovljenih značilnosti gibanja prebivalstva v občini Murska Sobota je izdelana demografska projekcija po naseljih katere globalni rezultati so prikazani v tabeli.

Leto	Občina	Mesto	Ostala
	M. Sobota	M. Sobota	naselja
1980	65.571	12.363	53.208
1985	67.035	14.100	52.935
2000	72.000	21.155	50.845

12. 2. OMREŽJE NASELIJ

Spoznavanje razvojnih osnov na najnižjem nivoju poseganja v prostor, v naselja, nam omogoča podajanje realnejših ocen in boljše dokumentiranih smernic nadaljnjega razvoja in urejanja prostora.

Predpostavljamo, da je poznavanje na urbanizacijo vezanih procesov, nujno vezano na širok izbor kazalcev prostorskega, družbenoekonomskega in socialnega razvoja, obenem je nujno iskati logične in celovite odgovore le v kontekstu celotnega naseljenega in nenaseljenega prostora.

Posamezna naselja smo glede na funkcije oz. obstoječe stanje obravnavali z vidika: funkcije naselij glede na oskrbne storitvene dejavnosti; glede na proizvodne dejavnosti; naselja s posebnimi funkcijami; glede na gibanje števila prebivalcev in glede na delež kmečkega prebivalstva. Ob upoštevanju vseh navedenih funkcij smo naselja v občini Murska Sobota razvrstili v pet skupin — tipov naselij: A, B, C, D, E.

TIP A — je središče občinskega oz. regionalnega pomena nosilec preskrbe za več kot 10.000 ljudi, oz. z gravitacijskim zaledjem cele občine, delež kmečkega prebivalstva je minimalen (manj kot 10 %). Število prebivalcev stalno narašča, dostopnost dobra, ima več kot dve industrijski panogi z do 10.000 zaposlenimi.

TIP B — v naseljih tega tipa število prebivalcev narašča, s kmetijstvom se preživlja manj kot 50 % ljudi (20—50 %), je širše središče oskrbe z gravitacijskim zaledjem več kot 7.000 prebivalcev, ima lastno zaposlitveno osnovo in sicer 2—3 industrijske obrate s skupno do 1500 zaposlenimi.

Osnova značilnost tipov naselij A in B je enakovredna skrb za elemente agrarnega in neagrarnega urejanja naselij (večja koncentracija prebivalstva). Pri tem kaže opozoriti, da so naselja izrazito mestnega značaja s tipičnimi problemi razvoja mestnih naselij in da se urejajo z detaljniješo urbanistično dokumentacijo.

TIP C — bistvene karakteristike naselij tipa C so izražene s pomembnim deležem zaposlenih v neagrarnih panogah, vendar se že vedno preživlja pretežni del prebivalstva s kmetijstvom. Imajo lastno zaposlitveno osnovo, običajno en proizvodni obrat z več kot 50 zaposlenimi, večji del pa je zaposlenih izven naselja. S tem je povezana za ta tip specifična karakteristika, močno dnevna delovna migracija. Prebivalstvo v teh naseljih je v porastu le v redkih stagnira. V naseljih prevladujejo mešana gospodinjstva z večjim številom članov zaposlenih izven kmetijstva. Naselja oskrbujejo z osnovnimi življenjskimi potrebščinami več kot 1000 prebivalcev (do 4000 preb. —

gravitacijsko zaledje) in predstavljajo ob upoštevanju opremljenosti z gospodarsko in družbeno infrastrukturo na svojem območju oskrbne, upravne in kulturne centre oz. nosilce družbenoekonomskega razvoja za širše območje ene oz. več KS.

V naseljih tipa D je poudarjena kmetijska funkcija naselja. Karakterizira jo relativno močan delež kmečkega prebivalstva, ki se giblje v večini naselij nad 50 % (razen v primestnih + 30—40 %). Za gibanje prebivalstva v teh naseljih je značilna stagnacija ali celo zmanjšanje (v primestnih naraščanje). Pomembnih neagrarnih delovnih mest ni, opazna pa je relativno visoka dnevna delovna migracija. S svojo delovno silo služijo bližnjemu industrijskemu, pa tudi ostalim centralnim krajem. Gravitacijsko zalednje teh naselij ni veliko (do 1500 prebivalcev), ker se vse glavnejše funkcije navezujejo na najbližje lokalno središče. Z najvažnejšimi osnovnimi potrebščinami oskrbujejo še vedno več kot 1000 prebivalcev (trgovina, šola — podružnica ali celo centralna, oddelek VVZ itd.).

V skupino E vključujemo naselja s prevlado izrazito kmetijske funkcije in predvsem manjša vaška naselja. Trend gibanja prebivalstva v teh naseljih izkazuje izrazito praznjenje, k večjemu stagnacijo. Struktura aktivnega prebivalstva v teh naseljih jasno nakazuje izrazito prevlado agrarnega deleža. V to skupino spadajo naselja brez pomembnejših neagrarnih delovnih mest, opazna je že dnevna delovna migracija, z osnovnimi življenjskimi potrebščinami oskrbujejo manj kot 1000 prebivalcev, komunalna in infrastrukturna opremljenost naselij je v večini relativno slaba, dostopnost razmeroma zahtevna itd.

Pri zasnovi bodočega omrežja naselij bomo morali upoštevati naslednja izhodišča, ki temeljijo na prikazani klasifikaciji naselij. Pri večini naselij tipa D in E je za njihov nadaljnji razvoj pomembna kmetijska politika, ki mora upoštevati tudi socialne probleme prebivalcev v teh naseljih. Stagniranje prebivalstva v večini naselij tipa D bi bilo možno zaustaviti z ustrežno politiko prostorske razmestitve delovnih mest, organizacijo javnega transporta in družbeno usmerjeno individualno gradnjo.

Klasifikacija naselij:

- tip A
Murska Sobota;
- tip B
Beltinci;
- tip C
Cankova, Grad, Gomji Petrovci, Prosenjakovci, Rogašovci, Mačkoveci, Puconci;
- tip D
Bakovci, Bodonci, Bogojina, Brezovci, Černelavci, Dokležovje, Fokovci, Gančani, Gedrovci, Hodoš, Križevci, Krog, Kuzma, Lipovci, Markišavci, Martjanci, Moravci, Moščanci, Nemčavci, Pertoča, Petanjci, Polona, Rakičan, Šalovci, Tišina, Tropovci, Veščica;
- tip E
Ostala naselja.

12. 3 Poselitveni prostor

Analiza preteklega razvoja, kakor tudi možna predvidevanja razvoja nam kažeta nekoliko hitrejše trende, rasti od povprečnih v SRS, vendar te stopnje rasti niso tako intenzivne, da se njihova aplikacija v prostor ne bi dala obvladati z načrtnim urejanjem prostora naše občine.

S kakšno intenzivnostjo in v kateri smeri se bo polarizacija poselitve razvijala, pa je odvisno v glavnem od dveh faktorjev oziroma vplivov:

- ukrepov kmetijske politike in s tem v zvezi procesa deagrarizacije
- intenzivnosti urbanizacije (ki pri nas že sedaj zaostaja za deagrarizacijo).

Na podlagi valorizacije in upoštevanja navedenih procesov se odločamo za policentrični sistem razvoja poselitve, ki bo skozi ukrepe v politiki poselitve postajal ogrodek kvalitetnejšega ter skladnejšega razvoja v prostoru. Za dosego tega, cilja je potrebno izraziteje in teritorialno enakomerneje porazdeliti ob-

krize bo v gozdarstvu nujno preiti na obnovo hitro rastočih drevesnih vrst, ki ob visokem prirastu dajejo dober les za kurjavo.

V načrtovanem obdobju se bo lovstvo zavzemalo za aktivno varstvo in ohranitev avtoksonih vrst divjadi z ohranjanjem in izboljšanjem naravnega okolja. Intenziviralo bo gospodarjenje z lovišči s poudarkom na usklajenosti z drugimi uporabniki naravnega prostora v okviru lovsko-gojitvenih območij predvsem s kmetijstvom in gozdarstvom.

8.3. Gradbeništvo

Zaostreni pogoji gospodarjenja in sprejeti kriteriji za kreditiranje gospodarskih investicij bodo v veliki meri zmanjšali konjunkturo v gradbeništvu, kar bo pvlivalo na počasnejši razvoj gradbene dejavnosti v občini. Organizacije združenega dela s področja gradbene dejavnosti se bodo v večji meri medsebojno povezovali na osnovi dohodkovnih odnosov, delitve dela in specializacije. Ob boljši organiziranosti in povezanosti bo gradbena dejavnost nastopala s kompleksno ponudbo od začetnih do končnih del. Organizirale se bodo specializirane zaokrožene celote, ki bodo ob primerni kadrovski zasedbi in opremi sposobne opravljati dela po konkurenčnih cenah. Na tak način bodo organizacije združenega dela gradbene dejavnosti skupno nastopale tudi izven regije in tako v večji meri izkoristile primerjalne prednosti, ki jih ta dejavnost ima v občini.

V gradbeni dejavnosti bo družbeni proizvod rasel po povprečni letni stopnji 5,1 %. Delež družbenega proizvoda gradbene dejavnosti v strukturi družbenega proizvoda občine se ne bo povečal, ampak bo celo nekoliko nižji. V letu 1980 je znašal delež družbenega proizvoda gradbene dejavnosti v strukturi družbenega proizvoda občine 12,1 %, v letu 1985 bo ta delež znašal 11,9 %. Število zaposlenih se bo v gradbeni dejavnosti povečevalo po povprečni letni stopnji 3,4 %. Tako se bo delež zaposlenih v strukturi zaposlenih v gospodarstvu občine zmanjšal od 13,5 % v letu 1980 na 13,1 % v letu 1985.

Nosilec razvoja gradbene dejavnosti v občini bo Konstruktor TOZD Pomurje skupaj z ostalimi organizacijami s področja gradbeništvu. Pomurje bo poskrbelo za povezovanje in skupen nastop organizacij gradbene dejavnosti v občini.

8.4. Trgovina

Vse organizacije združenega dela s področja preskrbe bodo vozile maksimalne napore za celovitejšo in kvalitetnejšo ponudbo ter preskrbo prebivalcev občine. To bo možno doseči s krepitvijo novih oblik povezovanja v okviru sestavljene organizacije združenega dela ABC Pomurka na podlagi združevanja dela in sredstev ter delitvijo skupno ustvarjenega dohodka, z usklajenim in enakomernim razvojem trgovske mreže na celotnem območju občine s poudarkom razvoja v večjih krajevnih centrih, kakor tudi z ustrezno in enakomernejšo razporeditvijo trgovskih lokalov v mestu in na podeželju.

Organizirana bo samoupravna interesna skupnost za preskrbo, ki bo pospeševala razvoj in povezovanje vseh udeležencev v preskrbi. Pri tem bo dana večja vloga potrošniškim svetom.

Za odpravljanje motenj v osnovni preskrbi prebivalstva bodo trgovske organizacije obvezno oblikovale minimalne zaloge. Ob tem bodo oblikovane tudi ustrezne blagovne rezerve za intervencije v primerih motenj na trgu.

V letih od 1981 do 1985 bo družbeni proizvod trgovine naraščal po povprečni letni stopnji 4,8 %. Delež trgovine v družbenem proizvodu občine se ne bo bistveno spremenil in bo znašal leta 1985 okoli 20,3 %. Zaposlenost bo predvidoma naraščala za 2,2 % letno tako, da bo koncem tega srednjeročnega obdobja na tem področju zaposlenih 1835 delavcev. Od celotnega števila zaposlenih v občini bo zaposlenih v trgovini okoli 8,7 %.

Nosilec razvoja na tem področju bo ABC Pomurka DO Potrošnik Murska Sobota skupaj z ostalimi trgovskimi poslovnimi enotami v občini.

8.5. Promet

Dosežena stopnja razvitosti in dinamika gospodarskega razvoja občine narekuje, da se v naslednjih letih pristopi k organiziranju hitrejšega in bolj racionalnega pretoka blaga in surovin ter k organiziranju in uveljavljanju integralnega transporta. Večji poudarek bo dan preusmeritvi tovora s cest na

železnico. Ustvarjeni bodo tudi pogoji za organiziranje pretočne, transportne in špedicijske dejavnosti za širše območje.

Večji poudarek bo dan nadaljnemu in hitrejšemu razvoju ptt dejavnosti. Izboljšana bo kvaliteta in povečan obseg ptt storitev ter telefonije z večjim uvajanjem mehanizacije in avtomatizacije ter sodobne tehnologije v sredstva telekomunikacij.

V skladu s stabilizacijskimi usmeritvami bo namenjena večja skrb hitrejšemu razvoju prevoza potnikov v javnem prometu s povečanjem obsega in kvalitete teh storitev.

V načrtovanem obdobju bo družbeni proizvod prometne dejavnosti v občini naraščal po povprečni letni stopnji 5,1 %. Leta 1985 bo ta dejavnost udeležena v družbenem proizvodu občine s 4,6 %. Število zaposlenih se bo večalo letno za 5 % in poraslo od 736 zaposlenih v letu 1980 na 938 v letu 1985.

Na tem področju so nosilci razvoja CERTUS TOZD Avtobusni promet Murska Sobota, ABC Pomurka, Mesna industrija TOZD Transport, Agromerur TOZD Transport, Avtoradgona, DO za ptt promet skupaj z ostalimi transportnimi organizacijami v občini.

8.6. Gostinstvo in turizem

Na področju razvoja gostinstva in turizma v občini bo v tem srednjeročnem obdobju dan poudarek predvsem hitrejšemu večanju tujskega turističnega prometa in ustvarjanju večjega neto deviznega priliva, nadaljnemu razvoju zdraviliškega, kmečkega izletniškega in lovnega turizma ter izgradnji nočitvenih gostinskih in drugih dopolnilnih kapacitet preko katerih se bo nudila celovitejša in kvalitetnejša turistična ponudba ter povečal stacionarni turizem.

V obdobju od 1981 do 1985 bo v gostinstvu občine dosežena 4,1 % povprečna letna rast družbenega proizvoda. K ustvarjenemu družbenemu proizvodu občine bo ta dejavnost prispevala okoli 3,1 %. Število zaposlenih se bo povečalo od 512 v letu 1980 na 628 delavcev v letu 1985 in raslo povprečno letno za 4,2 %.

Nosilca razvoja sta Radenska TOZD Zvezda in TOZD Diana.

V izvajanje nalog se bo vključilo tudi 108 zasebnih gostinskih obratovnic, ki bodo s svojim delovanjem prispevale k izboljšanju kvalitete turistične ponudbe.

8.7. Drobnogospodarstvo

V letih od 1981 do 1985 bo dan večji poudarek hitrejšemu in celovitejšemu razvoju drobnega gospodarstva v občini kot dopolnilni dejavnosti industrije in kot dejavniku neposrednega zadovoljevanja potreb občanov in večanja možnosti zaposlovanja. Na ta način bo izpopolnjevana obstoječa gospodarska struktura z obrtno in drobnogospodarsko proizvodnjo izdelkov ter storitev v okviru združenega dela, pogodbenih organizacij združenega dela, obrtne zadruge in različnih oblik samostojnega osebnega dela s sredstvi v lasti občanov. Z ekonomskimi in drugimi pogoji se bo vzpodbujal hitrejši razvoj družbeno potrebnih in koristnih oblik povezovanja in hitrejšega razvoja drobnega gospodarstva.

V načrtovanem obdobju bo razvoj drobnega gospodarstva usmerjen zlasti v dopolnjevanje proizvodnih programov v večjih OZD s področja industrije in gradbeništvu z različnimi oblikami kooperacije, pospešitev tržne ponudbe z artikli, ki so tehnološko manj zahtevni in se izdelujejo v manjših serijah, v izboljšanje storitev za vzdrževanje in servisiranje tehničnih izdelkov, stanovanjskega fonda, bele tehnike, strojne opreme in mehanizacije v kmetijstvu ter v boljše zadovoljevanje osebnih in drugih potreb občanov.

Zastavljena usmeritev razvoja drobnega gospodarstva bo vzpodbujana z izboljšanjem ekonomskih in drugih pogojev, s prožnejšo davčno, kreditno in cenovno politiko, predvsem deficitarnih storitev. Prav tako bodo z urbanističnimi plani in zaidalnimi načrti upošteevane potrebe po poslovnih prostorih drobnega gospodarstva.

V tem srednjeročnem obdobju bo družbeni proizvod obrtne dejavnosti v občini naraščal povprečno letno za 4,8 %. K ustvarjenemu družbenemu proizvodu občine bo ta dejavnost prispevala okoli 4,7 % tako bo njen delež v strukturi približno enak na začetku tega srednjeročnega obdobja. Število zaposlenih v družbeni obrti se bo predvidoma povečalo od 260 v letu 1980 na 332 v letu 1985, v zasebni obrti pa od 566 na 684.

10.6. Telesna kultura

V telesni kulturi bo v načrtovanem obdobju poskrbljeno za množičnost in povečanje števila udeležencev.

V telesni kulturi bo v načrtovanem obdobju poskrbljeno za množičnost in povečanje števila aktivnih udeležencev v športno-rekreativni dejavnosti ter izboljšanje pogojev za doseganje vrhunskih športnih dosežkov športnikom, ki bodo izpolnjevali dogovorjena merila.

Na področju športne rekreacije se bodo izvajale predvsem tiste naloge, katerih cilj je vključitev 30 % prebivalstva v redno organizirane oblike športno-rekreativne dejavnosti. Tovrstna aktivnost bo potekala v krajevnih skupnostih, društvih „Partizan“, šolskih športnih društvih, vzgojno varstvenih ustanovah, organizacijah združenega dela in drugih specializiranih društvih.

Za izboljšanje pogojev telesnokulturne dejavnosti bo telesnokulturna skupnost sofinancirala izgradnjo telovadnice pri osnovni šoli Puconci, večnamensko dvorano pri osnovni šoli „Prekmurske brigade“ in nadaljevali z rekonstrukcijo rekreacijskega centra v Murski Soboti.

Mednarodna dejavnost na področju telesne kulture bo potekala v okviru dogovorjenih oblik sodelovanja z LR Madžarsko, Avstrijo in s športnimi društvi in delavci na začasnem delu v ZR Nemčiji.

10.7. Raziskovalna dejavnost

Raziskovalna dejavnost v občini se bo ustrezno organizirala kot samoupravna skupnost uporabnikov in izvajalcev raziskovalnega dela v skladu z zakonom ter se bo vključila v uresničevanje stabilizacijske politike in proces prestrukturiranja ter razvoja gospodarstva v občini na večjem uveljavljanju kvalitetnih dejavnikov razvoja.

Raziskovalna in inovacijska dejavnost morata v tem srednjeročnem obdobju postati sestavni del načrtovanja v OZD in skupnostih. Reševanje razvojne problematike organizacij mora temeljiti na večjem vključevanju znanja in lastnih inovacijskih dosežkov. Raziskovalno delo mora prispevati k zmanjšanju surovinske in tehnološke odvisnosti od zunanega trga ter izboljšati izrabo surovin. Večja pozornost bo namenjena vzgoji in usposabljanju raziskovalnega kadra in inovatorjev ter urejanju materialnih in drugih pogojev za njihovo delovanje. V ta namen bo potrebno pospešiti razvoj informativne dejavnosti za posredovanje in prenos ter uporabo raziskovalnih dosežkov v praksi.

Organizacije združenega dela se bodo za obsežnejše raziskovalne naloge ali projekte povezoval preko posebnih in občinskih raziskovalnih skupnosti. V programu občinske raziskovalne skupnosti bo dana prednost nalogam s področja prestrukturiranja gospodarstva na kvalitetnejših osnovah z upoštevanjem komparativnih prednosti, pospeševanju inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela ter raziskovanju okolja, voda in odpadkov.

PROJEKCIJA INVESTICIJSKIH VLAGANJ V OSNOVNA SREDSTVA

Realizacija investicij kot enega osnovnih faktorjev za pospešen družbenoekonomski razvoj občine bo pomembna naloga združenega dela in celotne družbenopolitične skupnosti.

V letih 1981—1985 bo po predvidevanjih v občini vloženo v materialne naložbe 7.682.430.000.— din ali 29 % družbenega proizvoda občine. Za investicije v gospodarstvu bo nameneno 5.298.220.000.— din ali 20 % ustvarjenega družbenega proizvoda, za razvoj gospodarske infrastrukture 1.907.360.000 din ali 7,2 % družbenega proizvoda in za vlaganja v družbene dejavnosti 476.850.000 din ali 1,8 % družbenega proizvoda občine. Glede na preteklo obdobje bo več sredstev namenjenih za naložbe v gospodarsko infrastrukturo, kjer najbolj zaostajamo za povprečjem v SR Sloveniji in manj v objekte družbenih dejavnosti. Investicije v gospodarstvo, katerim namenimo v občini nekoliko večji delež družbenega proizvoda v primerjavi z republiko, bodo usmerjene v modernizacijo obstoječih zmogljivosti, v realizacijo novih proizvodnih programov, v povečevanje izvoza, v povečevanje surovinske osnove in proizvodnje hrane ter ostalih predelovalnih

zmogljivosti. Realizacija načrtovanih investicij se bo izvajala v skladu s kriteriji za prestrukturiranje gospodarstva, dogovora o temeljih družbenega plana občine Murska Sobota in družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

V osnutku družbenega plana niso prikazani konkretni objekti OZD gospodarstva, ki bi jih izgrajevali v tem srednjeročnem obdobju ker ti še niso v celoti dogovorjeni ter usklajeni s kriteriji dogovora o temeljih družbenega plana. V času javne razprave osnutka plana bo opravljeno usklajevanje teh investicij in podan predlog za objekte, ki bodo vnešeni v predlog družbenega plana občine.

UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

12.1. DEMOGRAFSKE PROJEKCIJE

V projekcijah nadaljnje rasti prebivalstva občine M. Sobota predpostavljamo, da rast, predvsem pa razpršenost prebivalstva ne bo odražala trendov preteklega obdobja. Predpostavljamo zmanjšanje negativnega migracijskega salda na minimum ter manjše praznjenje nekaterih vasi na Goričkem, kar je bilo značilno za preteklo obdobje.

V bodoče se bo število prebivalcev v mestu M. Sobota in okoliških naseljih ter v vseh večjih naseljih oz. lokalnih centrih v občini še nadalje relativno hitro povečevalo, ker se procesi deagrarizacije nadaljujejo. Tudi v bodoče je rast prebivalstva odvisna od naravne rasti, ki je določena s starostno in spolno strukturo obstoječega prebivalstva in od migracij prebivalstva in iz občine oz. selitev v sami občini. Naravna rast je odvisna tudi od ekonomskih in socialnih faktorjev, predvsem od dinamike rasti zaposlovanja ter opremljenosti naselij z družbeno-ekonomsko infrastrukturo od dinamike družbeno usmerjene individualne in blokovne gradnje, od rasti družbenega oz. življenjskega standarda prebivalstva.

V naslednjem srednjeročnem obdobju, predvsem pa po letu 1985 moramo računati z nižjimi stopnjami zaposlovanja, vendar tudi z nižjim migracijskim saldrom. Ker ne moremo popolnoma izhajati iz dosedanjih trendov, je potrebno analizirati soodvisnosti med vsemi ključnimi faktorji, ki opredeljujejo rast prebivalstva in rast zaposlovanja. Pri spremljanju plana in ob pripravi dolgoročnega družbenega plana bo nujno analizirati gibanje posameznih faktorjev.

Na podlagi že navedenih predpostavk smo naredili projekcijo prebivalstva občine M. Sobota do leta 1985 in do leta 2000. Po tej projekciji se bo prebivalstvo občine povečalo od leta 1980 do leta 1985 za 2 %, do leta 2000 pa za 9,8 %. Gibanje števila prebivalcev v zadnjih dvajsetih letih kaže zelo počasno rast, in je posledica velikih migracij v preteklosti. V bodoče predvidevamo prav zaradi zmanjšanja migracij nekoliko hitrejšo, vendar še vedno ne močno rast prebivalstva. Zato je razumljiva predvidena nižja rast zaposlovanja in težnja po prestrukturiranju industrije in s tem v zvezi tudi zaposlenih. Drugačno gibanje prebivalstva lahko pričakujemo samo ob še hitrejšem družbenoekonomskem in socialnem napredku občine in regije.

Število otrok v značilni starostni skupini od 0—6 let oz. predšolskih otrok bo poraslo od leta 1980 za približno 400 (5,6 %) do leta 1985 in za 700 oz. 9,7 %, do leta 2000; v starostni skupini šoloobveznih otrok starih 7—14 let za približno 1000 (6,5 %) do leta 1985 in za 1500 (8 %) do leta 2000. Število prebivalcev v aktivni dobi do leta 2000 za 3000 (9 %) in število mladine v starostni skupini 15—25 let za 1300 oz. 12 %. Posebej je treba opozoriti na relativno močan porast otrok starih od 0—14 let v obdobju 1980—85, ki je posledica nadpovprečne prisotnosti žensk v fertileni dobi v obstoječi starostni spolni strukturi prebivalstva. Prav zaradi tega se močno poveča skupina mladine od 15—25 let v obdobju 1985—2000.

Izhajajoč iz predpostavke, da demografska gibanja do leta 1985 ne bodo bistveno drugačna kot v prejšnjih obdobjih je logična ugotovitev, da ni mogoče bistveno ustaviti procesa padanja oz. stagnacije prebivalstva v nekaterih naseljih. Največ vasi, v katerih število prebivalcev pada, je v severnem in severovzhodnem delu Goričkega. Stagnacijo opažamo v osrednjem

Nosilci razvoja na tem področju so vse organizacije združene dela in občani, ki z osebnim delom in s sredstvi v lasti občanov opravljajo gospodarsko dejavnost.

GOSPODARSKA INFRASTRUKTURA

Gospodarski infrastrukturi, ki obsega prometno in komunalno infrastrukturo, stanovanjsko, vodno in elektrogospodarstvo ter požarno varnost bo tudi v obdobju 1981—1985 namenjena posebna pozornost. Razvoj teh dejavnosti bo potekal v skladu s potrebami hitrejšega družbenoekonomskega razvoja občine v cilju zmanjševanja razlik v pogojih za delo in življenje delovnih ljudi in občanov.

Aktivnost in delovanje teh dejavnosti bo potekalo preko samoupravnih interesnih skupnosti na osnovi sprejetih nalog v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov za obdobje 1981—1985. Tako so v samoupravnih sporazumih opredeljene vse konkretne naloge in viri sredstev za financiranje, ki jih bodo podpisniki združevali za realizacijo začrtanih nalog.

Glede na dogovorjene in sprejete cilje in naloge v samoupravnih sporazumih samoupravnih interesnih skupnosti in v dogovoru o temeljnih v tem srednjeročnem obdobju naslednje:

9. 1. Prometna infrastruktura

Hiter porast vseh vrst cestnega prometa in nezadostna zgradenost cest v občini zahtevata, da se v tem srednjeročnem obdobju da poseben poudarek nadaljnji modernizaciji cest. V letih 1981—1985 si je potrebno prizadevati za boljšo povezavo občine z ostalimi deli SR Slovenije in z asfaltno cesto povezati vse krajevne centre z občinskim središčem. Istočasno bo treba vzdrževati 465 km občinskih kategoriziranih cest, od tega 119 km asfaltiranih in 346 km makadamskih cest. Po sprejetju novega zakona o javnih cestah v SR Sloveniji bo narejena nova kateforizacija občinskih cest.

Po dogovorjenih virih iz samoupravnega sporazuma občinske interesne skupnosti se bo za modernizacijo občinskih cest v petih letih združilo 329,753.000 din. Obseg ene četrtine načrtovanih sredstev bo namenjen vzdrževanju občinskih cest in objektov, ostalo pa za asfaltno utrđitev 76,44 km makadamskih cest, 14,40 km asfaltnih prevlek, za sofinanciranje mladinskih delovnih brigad ter za popravila in vzdrževanje cestnih objektov.

V letih 1981 do 1985 bo opravljena modernizacija in asfaltiranje naslednjih cest:

	Dolžina	Leto real.
Gornji Petrovci—Križevci	3,8 km	1981
Moravci (ali Pertoča)	2,0 km	1981
Šalovci—Markovci—Čepinci	6,09 km	1982
Križevci—Panovci—Andrejci—Sebeborci	7,58 km	1982
Cankova—Gerlinci—Fikšinci—Rogašovci	13,0 km	1983
Pertoča (ali Moravci)	2,0 km	1983
Šalovci—Dolenci	4,45 km	1984
Križevci—Domanjševci	3,50 km	1984
Andrejci—Ivanovci—Kančevci—Berkovci	4,10 km	1985
Moščanci—Pečarovci—Ali Šalamenci—Pečarovci)	3,00 km	1985
Pripravljalna dela na obvoznici v Murski Soboti	5,00 km	1985

Asfaltna utrđitev makadamskega cestišča na odseku Hodoš—Motvarjevci in Domanjševci v dolžini 21,92 km se bo izvajala v okviru razpoložljivih sredstev. Za modernizacijo tega odseka ceste je predvidena soudeležba republiških sredstev v višini 50 % vrednosti del, ker poteka trasa po narodnostno mešanem območju.

Asfaltna prevleke z ojačitvami v dolžini 14,40 km bodo položene na naslednjih odsekih občinskih cest:

	Dolžina	Leto realiz.
Skakovci—Puževci	4,30 km	1982
Puconci—csta II/355	1,60 km	1983
Bakovci—Mali Bakovci	1,30 km	1983
Cankova—Korovci	2,00 km	1984
Puconci—Gorica	1,90 km	1984
Puconci—opekarna	0,30 km	1984
Skozi vas Brezovci	0,50 km	1984
Bratonci—Gančani	2,50 km	1985

V izgradnji in modernizaciji občinskih in lokalnih cest predvsem v manj razvitih in obmejnih območjih občine bo sodelovala tudi mladina s prostovoljnim delom — organizirana v mladinskih delovnih brigadah. Pri modernizaciji in urejanju cest v občini bodo sodelovale s svojimi sredstvi in delom krajevne skupnosti v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih planih skupnosti.

V skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih srednjeročnega plana vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1981—1985 bo na območju občine urejeno vozišče na cesti Renkovci—Beltinci, zgrajen most čez Ledavo v Pertoči in nekaj manjših mostov v razponu 5—29 m.

Na področju železniškega prometa bo izvedena ustrezna modernizacija proge M. Sobota—Ormož, za železniško povezavo z Madžarsko pa bo rezervirano zemljišče.

9. 2. Komunalna infrastruktura

Zaradi zaostajanja izgrajenosti komunalne infrastrukture bo potrebno v obdobju 1981—1985 gradnji komunalnih objektov in naprav dati še poseben poudarek in vlagati znatno več sredstev kot v preteklem obdobju. Zgrajena komunalna infrastruktura bo tako omogočala tudi hitrejši razvoj gospodarstva in stanovanjske izgradnje.

V letih 1981—1985 bo po samoupravnem sporazumu o temeljnih plana skupnosti na razpolago za gradnjo in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav v občini 313,850.000.— din.

Zaradi potreb nadaljnega razvoja stanovanjske gradnje v mestu Murska Sobota in primestnih naseljih Černelavci, Martjanci, Nemčavci in Rakičan ter nove industrijske cone in izgradnje ostalih gospodarskih objektov v Murski Soboti bodo v obdobju 1981—1985 zgrajeni industrijski zbiralnik dolžine 1300 m, severni zbiralnik v dolžini 1690 m in južni zbiralnik v dolžini 3250 m.

V obdobju 1981—1985 se bo skupaj s krajevno skupnostjo pristopilo h gradnji kanalskega zbiralnika od čistilne naprave do naselja Jugovo v Beltincih v dolžini 820 m in dogradil kanalski zbiralnik od nove industrijske cone v Martjance v dolžini 2150 m. Pri gradnji severnega kanalskega zbiralnika bo sodelovala krajevna skupnost Černelavci v dolžini 1355 m. Krajevne skupnosti mesta Murska Sobota bodo sodelovale pri financiranju kanalskih zbiralnikov južnega in severnega.

V tem srednjeročnem obdobju bo poleg tega nujno dograditi obstoječo čistilno napravo in povečati njeno kapaciteto na 60.000 E, zgraditi primarni cevovod za vodovod v smeri Cankova Rogašovci, širiti sekundarno vodovodno omrežje, rešiti vprašanje odlaganja in sortiranja smeti ter odpadkov, redno vzdrževati ulice, parke in zelenice ter urejevati parkirne prostore.

9. 3. Stavbna zemljišča

Priprava in urejanje stavbnih zemljišč zajema cel sklop vprašanj, ki jih je potrebno urediti preden je določen kompleks zemljišča pripravljen za gradnjo stanovanj ali gospodarskih objektov.

Ta vprašanja so: izdelava zazidalnih načrtov, odkup zemljišč in objektov v kolikor so na predvidenem zemljišču, priprava projektne in ostale dokumentacije za komunalno opremo, gradnja komunalnih objektov (kanalizacija, vodovod, elektrika, cesta in telefon). V normalnih razmerah je doba priprave in opreme stavbnega zemljišča dolga cca 5 let.

Za obdobje 1981—1985 je predvidena priprava stavbnih zemljišč za stanovanjsko blokovno gradnjo v Murski Soboti za 1003 stanovanj in sicer:

Otroški vrtec Cankova — 3 oddelki, novogradnja,
 Otroški vrtec Černelavci — 3 oddelki, novogradnja,
 Otroški vrtec Mačkovci — 2 oddelka, v okviru novogradnje
 osnovne šole Mačkovci,
 Otroški vrtec Murska Sobota — 5 oddelkov, novogradnja in
 Otroški vrtec Beltinci — 3 oddelki, novogradnja.
 V program izgradnje VVZ se prenaša tudi novogradnja vzgoj-
 novarstvenega zavoda v Rogašovcih kot nerealizirana investicija iz
 preteklega srednjeročnega obdobja.

S predvidenimi investicijami bo tako na novo vključenih v
 vzgojnovarstvene organizacije 416 otrok.

10. 2. Vzgoja in izobraževanje

10. 2. 1. Osnovno šolstvo

Temeljni družbeni smoter osnovne šole je razvijati svobodno,
 ustvarjalno, samostojno in celovito osebnost samoupravne socia-
 listične družbe.

Za čim večje uresničevanje postavljenih ciljev bodo osnovne
 šole: opravljale vzgojnoizobraževalno delo najmanj v obsegu ob-
 veznega programa, spodbujale in organizirale interesno in družbe-
 no aktivnost učencev ter se v ta namen povezovala s starši, delavci
 v organizacijah združenega dela ter občani organiziranimi v druž-
 benih organizacijah in društvi in skupaj s starši in drugimi
 uporabniki v krajevnih skupnostih in občini razvijale širše možno-
 sti za aktivnost učencev, druge mladine in občanov na področju
 izobraževanja, kulture, telesne kulture in tehnične kulture.

V tem srednjeročnem obdobju se bodo dosledno uresničevala
 določila zakona o celodnevni osnovni šoli. V skladu s tem bo pred-
 vidoma na novo vključenih v celodnevno osnovno šolo 10 % učenc-
 ev. Večje bo tudi vključevanje učencev v podaljšano bivanje.

Posebna skrb bo namenjena saniranju kadrovske problemati-
 ke v osnovnih šolah predvsem za dvojezično področje.

V obdobju 1981—1985 bodo v skladu z referendumskim
 programom na področju šolstva realizirane investicije: izgradnja
 osnovne šole telovadnico v Puconcih, podružnične osnovne šole v
 Mačkovcih, osnovne šole Prekmurske brigade s telovadnico v
 Murski Soboti (ta telovadnica bo grajena tudi za potrebe osnovne
 šole Edvard Kardelj Murska Sobota in za potrebe občanov) in do-
 graditev osnovne šole Bakovci (brez telovadnice).

Izven referendumskega programa bodo realizirane še nekatere
 manjše investicije za katere se bodo neposredno dogovorile in
 združile sredstva krajevne skupnosti, samoupravne interesne skup-
 nosti in vzgojno-izobraževalne organizacije.

10. 2. 2. Glasbena vzgoja

Glasbena vzgoja je pomemben činitelj v vzgojnoizobraževal-
 nem procesu. V letih 1981—1985 bo vzgojnoizobraževalno delo na
 tem področju usmerjeno v še večje oblikovanje umetniškega
 izražanja (glasbene reprodikcije), razvijanje sposobnosti sprejema-
 nja in vrednotenja glasbenih stvaritev, muzikalnega razvoja na
 področju instrumentalne in pevske vzgoje ter vzpodbujanje razvo-
 ja glasbene ustvarjalnosti.

10. 2. 3. Srednje usmerjeno izobraževanje

Zaradi zadovoljevanja širših družbenih potreb, potreb združe-
 nega dela in osebnih potreb po izobraževanju bo namenjena
 posebna pozornost razvoju srednješolskega usmerjenega izobraže-
 vanja.

V srednjeročnem obdobju bodo na področju usmerjenega izo-
 braževanja organizirane enote posebnih izobraževalnih skupnosti
 ob vseh srednješolskih vzgojnoizobraževalnih organizacijah. Med
 združenim delom in vzgojnoizobraževalnimi organizacijami bodo
 navezali tesnejši stiki, posebna pozornost pa bo namenjena
 izobraževanju ob delu in iz dela. Nadalje bodo izboljšane metode
 dela in učinkovitost vzgojnoizobraževalnega dela ter skupaj z viso-
 košolskimi organizacijami organiziran študij ob delu za ekonom-
 sko, pedagoško, kmetijsko in strojno usmeritev.

10. 2. 4. Delavska univerza

Delavska univerza je izobraževalna organizacija, ki organizira
 in izvaja izobraževanje odraslih. S svojo družbeno in andragoško
 funkcijo je delavska univerza del enotnega sistema vzgoje in izobra-
 ževanja, ki izvaja različne programe za izpopolnjevanje, zlasti za

potrebe dela, samoupravnega ter političnega delovanja delavcev in
 občanov, za potrebe delovanja na področju splošne ljudske
 obrambe in družbene samozaščite ter za zadovoljevanje individual-
 nih potreb človeka.

10. 3. Zdravstveno varstvo

Kot dejavnost posebnega družbenega pomena je zdravstveno
 varstvo pomembna oblika zadovoljevanja skupnih potreb, ki vse-
 stransko vpliva na družbeni razvoj. Zato bo dejavnost na področju
 zdravstvenega varstva v obdobju 1981 do 1985 usmerjena v:

- varstvo pri delu in zmanjševanje odsotnosti z dela,
- hitrejši razvoj osnovne zdravstvene dejavnosti, njeno
 kadrovsko okrepitev, boljše opremljenost in usposobjenost. Pri
 tem bo potrebno zagotoviti zlasti hitrejši razvoj medicine dela,
 splošne medicine ter splošnega in mladinskega zobozdravstva,
- uvajanje in širjenje zdravljenja in zdravstvene nege obole-
 lih na domu,
- širjenje dispanzerskih metod dela pri izvajanju
 zdravstvenega varstva delavcev,
- povečanje obsega specialističnih konziliarnih storitev v os-
 novni zdravstveni dejavnosti.
- izboljšanje organizacije dela z učinkovitejšim izkorišča-
 njem delovnega časa, materialnih sredstev in znanja.

V skladu s sprejetim referendumskim programom bo do kon-
 ca srednjeročnega obdobja zgrajen kirurški blok pri splošni bolniš-
 nici Rakičan s spremljajočimi objekti.

10. 4. Socialno skrbstvo

Razvoj socialnega skrbstva v občini v obdobju 1981—1985 bo
 temeljil na doseženi stopnji razvoja skrbi za ljudi, ki jim je potreb-
 na socialna pomoč družbene skupnosti. V prvih treh letih planskega
 obdobja se predvideva povečanje kroga upravičencev družbenih
 denarnih pomoči. Višina družbeno denarnih pomoči se bo v tem
 obdobju močno približala najnižjim osnovam upravičencev inva-
 lidsko pokojninskega zavarovanja. Tako bodo družbeno denarne
 pomoči kot edini dopolnilni vir zagotovile vsaj minimalno socialno
 varnost vsem upravičencem.

Posebno skrb v načrtovanem obdobju bo skupnost socialnega
 skrbstva posvečala preventivnemu in kurativnemu socialnemu delu,
 katerega osnovni namen bo preprečevanje nastajanja in odpra-
 ve socialne problematike. Naloge iz tega področja dela socialnega
 skrbstva bo izvajal Center za socialno delo na osnovi zakonsko
 predpisanih storitev, vzgojnega svetovanja, zakonskega in predza-
 konskega svetovanja in pomoči posameznikom ter družinam, ki
 zaradi objektivnih in subjektivnih razlogov zaidejo v socialne teža-
 ve.

Na področju investicij se bo pristopilo k izgradnji III. faze
 Doma oskrbovancev v Rakičanu.

10. 5. Kultura

V letih od 1981—1985 bo na področju kulture ena
 najpomembnejših nalog večje vključevanje delovnih ljudi in obča-
 nov v kulturno življenje ter približanje kulturnih vrednot delovnim
 ljudem in občanom.

Delovanje kulturne dejavnosti bo usmerjeno zlasti na nasled-
 nje:

- zagotavljanje skladnejšega razvoja kulturnih dejavnosti;
- spodbujanje kulturne ustvarjalnosti ter povečevanje dos-
 topnosti kulturnih stvaritev delavcem in občanom;
- smotrnejšo izrabljanje obstoječih zmogljivosti v kulturnih
 dejavnostih in pospešeno sodelovanje kulturnih OZD in kulturnih
 delavcev,
- razvijanje kulturne dejavnosti madžarske narodnosti na
 območju občine,
- razvijanje kulturne dejavnosti Slovencev v Porablju in ra-
 dgonskem kotu ter delavcev na začasnem delu v tujini,
- poglobljanje kulturnega sodelovanja z Madžarsko in
 Avstrijo,
- nadaljnje razvijanje kulturnega sodelovanja s pobrateno
 občino Paračin in uresničevanje dogovorjenega programa ter
- večje regijsko povezovanje.

Posebna pozornost bo namenjena razvoju knjižničarstva. Na
 najbolj ogroženih in pomembnih spomenikih bodo izvršeni var-
 stveni posegi. Pristopilo se bo tudi k urejanju in dopolnjevanju
 stalne likovne zbirke in organiziranju razstav.

	Predel	Štev. stanov.	Leto pripr.
1.	Lendavska ulica 17, 19, 21, 23, 27, 29	299	1981
2.	Staneta Rozmana—Cvetkova ulica 16, 18	32	1981
3.	Stara ul. 7, 13, 15, 17 — Mojstrska ul. 1, 5, 7, 8, 9, 10, 16, 18 blok. kompleks	150	1981—1982
4.	Kidričeva ulica 5	10	1982
5.	Lendavska ulica — jug 8	40	1982
6.	Lendavska ulica—sever 11, 11a, 13, 35 37,39,41,41a, 43	62	1983
7.	Kocljeva — jug 8, 10, 12, 14, 16	127	1983—1984
8.	Arh. Novaka 11, 13, 13a	40	1984
9.	Staneta Rozmana—Gregorčičeva 29, 31, 33	63	1984
10.	Lendavska 20, 22, 24, 26 — Cvetkova — Gregorčičeva	70	1985
11.	Vrtna ulica št. 1 — Mojstrska ulica št. 13	80	1985
12.	Kocljeva ulica 6 b	30	1985

Poleg navedenih predelov bo SIS za cestno in komunalno dejavnost v okviru možnosti pripravljala zemljišča tudi drugih predelov mesta Murska Sobota, kjer je po zazidalnem načrtu predvidena blokavska gradnja.

Za usmerjeno individualno stanovanjsko gradnjo se bo v letih 1981—1985 sporazumno s krajevnimi skupnostmi pripravilo 530 parcel in sicer v: Murski Soboti 150 parcel, Beltincih 43 parcel, Cernelavcih 138 parcel, Martjancih 23 parcele, Moravcih 20 parcel, Krogu 20 parcel, Rogašovcih 20 parcel, Bakovcih 39 parcel in v Rakičanu 32 parcel.

Parcele za individualno gradnjo se bodo pripravljale na osnovi sprejetih zazidalnih načrtov, komunalno pa se bodo opremljale v obsegu kot to dopuščajo razmere na posameznem območju. Z letnim programom skupnosti se bo določilo sporazumno s krajevnimi skupnostmi število parcel, ki se bodo pripravljale.

V načrtovanem obdobju si bo SIS za cestno in komunalno dejavnost prizadevala, da se bodo pripravljala in opremljala zemljišča za razvoj gospodarske dejavnosti v občini.

V letu 1981 se bo pristopilo k opremi zemljišč v novi industrijski coni, kjer bo potrebno zgraditi kanalski kolektor, vodovod, elektriko, telefonijo, dovozno cesto in premestiti ovinek v Nemčavcih. Stroški komunalne ureditve v industrijski coni bodo znašala cca 63.000.000.— din.

Komunalno se bo opremil pri Slovenijaceste Tehnika in Agroservis, kakor tudi predel ob Bakovski cesti—Certus. SIS se bo vključevala v pripravljane in opremljanje zemljišč tudi v ostalih predelih mesta in občine.

9. 4. Stanovanjska gradnja

Temeljno izhodišče v usmeritvi razvoja stanovanjske gradnje v letih 1981—1985 je v uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov, ki temeljijo na sistemu financiranja gradnje stanovanj iz čistega dohodka temeljnih organizacij združenega dela in nadaljevanju družbene pomoči, ki se financira iz dohodka.

Racionalizacija gradnje bo dosežena z boljšo organizacijo gradnje, pravočasnim in kvalitetnim projektiranjem, pravočasnim urejanjem zemljišč, dohodkovnim povezovanjem med izvajalci in vključevanjem pričakovalcev stanovanj na osnovi svobodne menjave dela in sredstev pri planiranju, projektiranju in financiranju stanovanjske gradnje z dosledno uvedbo lastne udeležbe bodisi pri pridobitvi družbeno najemnega stanovanja, nakupu etažnega stanovanja ali gradnji individualne stanovanjske hiše.

V tem srednjeročnem obdobju se bo nadaljeval prehod na ekonomske stanarine, sočasno pa bo potrebno zavarovati življenjski standard občanom z nizkimi družinskimi dohodki in zagotoviti socialno varnost z uveljavitvijo čim realnejšega sistema delnega nadomeščanja stanarin.

Na osnovi sprejete stanovanjske politike v okviru samoupravne stanovanjske skupnosti občine, novega sistema financiranja stanovanjskega gospodarstva in finančnih možnosti se pričakuje, da bo v obdobju 1981—1985 zgrajenih povprečno letno le 380 stanovanj, oz. v petih letih skupno 1.900 stanovanj, od tega 750 ali 39,5 % družbenih stanovanj in 1.150 ali 60,5 % individualnih stanovanjskih hiš.

Poprečna velikost zgrajenih družbenih stanovanj bo znašala 57 kvadratnih metrov, individualnih stanovanjskih hiš pa 90 kvadratnih metrov stanovanjske površine.

Obnova oz. izboljšava standarda obstoječih stanovanj bo izvršena na 150 stanovanjih.

V okviru družbene stanovanjske gradnje bodo zgrajeni tudi potrebni poslovni prostori za deficitarne obrtne dejavnosti osebnih storitev in storitev gospodinjstev.

Realizacija programa je v celoti od izvajanja sklenjenega samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne stanovanjske skupnosti in na osnovi tega sporazuma, oblikovanih sredstev pri samoupravni stanovanjski skupnosti, TOZD in delovnih skupnostih ter od razpoložljivih bančnih virov.

9. 5. Vodno gospodarstvo

V skladu s potrebami družbenoekonomskega razvoja bo vodno gospodarstvo izvajalo program dejavnosti in storitev sprejet s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Območne vodne skupnosti Mura v obdobju 1981—1985, ki med drugim zajema: tekoče vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in naprav ter naravnih korit potokov in reke za ohranitev obstoječega vodnega režima, regulacijo potokov za gradnjo zadrževalnikov zaradi obrambe pred poplavami, nadaljnje izvajanje hidromelioracij, urejanje vodotokov in čiščenje odpadnih voda, zavarovanje rezervatov pitne vode in iskanje novih zajetij tehnološke in pitne vode, racionalizacijo porabe vode ter dokončanje izdelave projektov s pričetkom izgradnje enotnega vodooskrbnega sistema za Pomurje.

Za redno vzdrževanje vodnogospodarskih objektov bo v občini namenjeno v petih letih 78.100.000.— din, od tega 42 % sredstev za vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi, 50 % za vzdrževanje naravnih vodotokov in okoli 8 % sredstev za opravljanje javne službe.

V skladu s programom razvoja vodnega gospodarstva na območju Drave-Mure v obdobju 1971—1985 in Projektom melioracij zemljišč v severovzhodni Sloveniji v letih 1978 do 1985 ter materialnimi možnostmi bo v tem srednjeročnem obdobju investirano 99.306.000 din v vodno gospodarstvo občine.

Na območju občine se predvideva izvedba hidrotehničnih melioracij na 1650 ha za pridobivanje novih obdelovalnih površin. V letih 1981—1985 predvideva Območna vodna skupnost Mura naslednje investicije:

	velikost	letno izgradnje
Regulacija Ledave z rekonstrukcijo nasipov v odseku Rakičan—Gančani	6,5 km	81/83
Regulacijsko-ureditvena dela na Veliki Krki s pritoki (melioracije)	2,5 km	82/84
Regulacija Male Krke v območju Domanjševca (melioracije)	2,0 km	1981
Nadaljevanje regulacije Ledave za popolnejše delovanje AK Ledavsko jezero v odseku Pertoča	3,0 km	83/85
Ureditve korita Mure in nasipov v odseku Ižakovci—Melinci zaradi obramb pred poplavami	1,0 km	83/85
Regulacija mejnega odseka Kučnice (Cankova—Fikšinci)	5,5 x 2	83/85

Z realizacijo teh investicij bo dosežena večja izravnava površinskih vodotokov, obogatene bodo vodne zaloge, odpravljeno bo poplavljanje 2.000 ha površin, s pomočjo drenažnega sistema

bo z osuševanjem dosežena še večja zaščita površin pred poplami in pridobljene bodo nove kmetijske površine.

V tem srednjeročnem obdobju bo dan poseben poudarek razvijanju intenzivne izrabe vodnih virov, gradnji primarnega vodooskrbnega omrežja, zaščiti razpoložljivih vodnih zalog in čiščenju odpadnih voda. V interesu za vsestransko vodnogospodarsko ureditev in izrabo reke Mure se bodo nadaljevala prizadevanja za čimprejšnji začetek izgradnje hidroelektrarn na reki Muri.

9.6. PTT promet

Območna IS za PTT promet in delovna organizacija za PTT promet bosta preko popolnejše avtomatizacije telefonskega in telegrafskega prometa, modernizacije in mehanizacije procesa dela ter razširitvijo omrežja poskušale čim bolj približati stopnjo razvoja ptt prometa v občini povprečni razvitosti te dejavnosti v republiky ter zmanjšali razkorak med potrebami in možnostmi zadovoljevanja potreb uporabnikov po ptt storitvah.

Za realizacijo programov razvoja ptt omrežja bo potrebno združiti 379,231.000 din. Od združenih sredstev bo v občini namenjeno 156,731.000 din za naložbe skupnega pomena za celotno Pomurje.

V letih 1981—1985 bodo zgrajeni naslednji pomembnejši objekti: zgradba za avtomatsko telefonsko centralo v Murski Soboti, poštni zgradbi v Rogašovcih in Beltincih, poštno prometni center v Murski Soboti, zgradba za KATC Moravci in za ptt servis v M. Soboti. Nove avtomatske telefonske centrale bodo postavljene v krajih Murska Sobota, Beltinci, Bodonci, Prosenjakovci, Tišina, Moravci, Mažkovci, Gederovci, Grad, Kuzma, Petrcvci, Rogašovci in Šalovci. Vse centrale bodo povezane z ustreznimi prenosnimi sistemi. V Murski Soboti bo postavljena tudi avtomatska telegrafska centrala s kapaciteto 120 priključkov.

9.7. Energetika

Za učinkovito oskrbo občine z električno energijo bo potrebno v planskem obdobju ob dolgoročnem in zanesljivem zadovoljevanju osnovnih potreb po energiji vsem potrošnikom tudi dosledno realizirati sprejete ukrepe racionalnega pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije ter varčevanja in usmerjanja proizvodnje v manjšo porabo električne energije.

V letih 1981—1985 bo poraba električne energije, predvidoma naraščala povprečno letno za 7,5 %.

Za izgradnjo elektrodistribucijskih objektov in naprav bo v petih letih zbrano 139.468.000 din. S temi sredstvi se bo financirala izgradnja oz. rekonstrukcija kablovodov in daljnovodov v skupni dolžini 100 km, postavitev 79 transformatorskih postaj in nizkonapetostno omrežje v dolžini 27 km. Pri investicijskih naložbah bodo zasledovani pogoji zagotovitve enakomernega razvoja vseh področij in prioriteta na območjih transformatorskih postaj, kjer so napetostne razmere najslabše.

Usmerjenost v intenzivnejše koriščenje domačih energetskih virov narekuje intenziviranje programov izkoriščanja hidroenergetskih virov, zato bo v tem srednjeročnem obdobju narejena študija in projekt o možnostih energetske izkoriščenosti reke Mure.

Za zagotovitev zadostnih količin energije ter varstva narave in okolja bo v občini potrebno storiti vse za čimprejšnjo zgraditev plinovodnega omrežja na trasi Križevci — Veržej — Dokležovje — Murska Sobota

9.8. Požarna varnost

Požarnavarnost kot dejavnost posebnega družbenega pomena se bo v tem srednjeročnem obdobju razvijala v skladu z materialnimi možnostmi in potrebami gospodarskega in družbenega razvoja občine.

Obstoječo organizacijo požarnega varstva v občini, katero sestavlja 131 gasilskih društev, bo potrebno še bolj okrepiti predvsem v množičnosti in tehnični opremlitvi ter skozi to obdobje v občinskem središču razširiti polprofesionalno gasilsko službo.

V organizacijah združenega dela kjer tehnologija dela predstavlja posebno požarno nevarnost se bo težilo k ustanovitvi industrijskih gasilskih društev.

V enoten sistem obveščanja in alarmiranja bo v tem obdobju povezanih 38 gasilskih društev v občini, s čimer bo zagotovljena hitra mobilizacija večjega števila enot.

Pri skupnosti za varstvo pred požarom se bo v petih letih z združevanjem sredstev zbralo 43.340.000.— din. Za naložbe v nakup osnovne opreme, vodno reševalne opreme, posebne opreme za reševanje ob razlitju oljnih tekočin, strupov in drugih nevarnih snovi, nabavo gasilskih orodnih vozil in cistern, gradnjo in ureditev prostorov za shrambo tehnične opreme ter soudeležbo pri gradnji vodohramov v krajevnih skupnostih bo namenjeno 21.273.000.— din.

Glede na stopnjo ogroženosti bodo imeli prioriteto pri opremljanju krajevni centri, obmejna in manj razvita gasilska društva ter mestno društvo, s primestnimi društvi, kot enote s posebnimi nalogami.

RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Razvoj družbenih dejavnosti je dosegel v občini v zadnjem obdobju pomembno rast, vendar še vedno zaostaja za razvojem teh dejavnosti v SR Sloveniji. V letih 1981—1985 se bodo družbene dejavnosti v občini razvijale v skladu s potrebami in interesi delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in občanov v krajevnih skupnostih.

V tem srednjeročnem obdobju bo v družbenih dejavnostih med drugim namenjena večja skrb medsebojnemu povezovanju družbenih in gospodarskih dejavnosti v občini, funkcionalnemu povezovanju v samoupravnih interesnih skupnostih in med samoupravnimi interesnimi skupnostmi za učinkovitejše zadovoljevanje skupnih potreb, učinkovitejšemu reševanju skupnih nalog, ki presegajo lokalne okvire ter smotrnemu usmerjanju investicijskih vlaganj.

Pri združevanju sredstev svobodne menjave dela v okviru občinskih SIS bo prednost usmerjena v organizirano vzgojo in varstvo predšolskih otrok, ter razvoju zdravstva predvsem splošne medicine, medicine dela ter splošnega in mladinskega zobozdravstva. Prednost v programih družbenih dejavnosti bodo imeli zajamčeni enotni programi, tako kot jih opredeljuje zakon. Ob tem ne bo moč uveljaviti novih programov in dejavnosti, kakor tudi ne zniževati kadrovske oz. večati tehničnih in potrošnih normativov.

Naloge na področju družbenih dejavnosti se bodo izvajale na osnovi sprejetih samoupravnih sporazumov in srednjeročnih planov samoupravnih interesnih skupnosti.

Na posameznih področjih družbenih dejavnosti bo dosežen naslednji razvoj:

10. 1. Družbeno varstvo in vzgoja predšolskih otrok

V obdobju 1981—1985 prehajamo na področju dejavnosti otroškega varstva v nove kvalitete izvajanja družbenih ukrepov za pomoč družini z otroci. Na osnovi zakonskih določil se težišče razreševanja družbene skrbi za otroke prenaša v občinsko skupnost otroškega varstva. Tako se od leta 1981 poleg izvajanja vzgojnovarstvene dejavnosti in investicijske izgradnje prenaša v to skupnost v celoti nadomestilo osebnega dohodka v času porodniškega dopusta za vseh 246 dni, pomoč ob rojstvu otroka in denarne pomoči ter priprava otrok na šolo — mala šola v obsegu 120 ur letno. Posebna skrb se bo namenjala tudi vzgoji in varstvu predšolskih otrok, ki so moteni v telesnem in duševnem razvoju.

Nadaljnji razvoj družbenega varstva otrok v tem srednjeročnem obdobju naj bi potekal v smeri izenačevanja pogojev in približevanja vzgojnovarstvenih dejavnosti vsem otrokom. Poleg vzgoje in varstva otrok v vzgojnovarstvenih organizacijah in varstvenih družinah bo potrebno izvajati tudi vzgojnovarstveno dejavnost za otroke, ki niso vključeni v VVO.

V vzgojnovarstvenih organizacijah in varstvenih družinah bo zagotovljeno varstvo za okrog 2.096 otrok ali 30,1 % vseh otrok v starosti do vstopa v osnovno šolo. Vsi otroci bodo vključeni tudi v 120 urni program predšolske vzgoje, tistim, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene organizacije pa bo zagotovljen 80-urni vzgojni program in druge krajše oblike vzgoje.

V okviru skupnosti otroškega varstva je predvidena gradnja naslednjih vzgojnovarstvenih objektov:

Otroški vrtec Lipovci-Bratonci — 2 oddelka, adaptacija osnovne šole;